

Δήμητρα Λεκάκη | Ερμής Παπακωνσταντίνου

αόρατη κατοίκηση

κατοίκηση αοράτων

ΔΠΜΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Β: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΕΜΠ

Δήμητρα Λεκάκη | Ερμής Παπακωνσταντίνου

αόρατη κατοίκηση

κατοίκηση αοράτων

η εργασία αυτή πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μαθήματος
"Χωρικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις της
ανάπτυξης και του σχεδιασμού"
με καθηγήτριες τις Ε. Παναγιωτάτου και Κ. Βαλεριάνου το 2017

ΔΠΜΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Β: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΕΜΠ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	7
Μεταναστευτικός Πληθυσμός και Συνθήκες Διαβίωσης στην Περιοχή της Ομόνοιας	10
Το Ζήτημα των Εξώσεων	17
Ζητήματα Κατοικίας και Κατοίκησης	19
Απολογισμός - Προβληματισμοί	30
Παράρτημα Α - Χάρτες	35
Παράρτημα Β - Σημειώσεις	44
Βιβλιογραφία	54

Εισαγωγή

Στην συγκυρία της κοινωνικοοικονομικής κρίσης που χαρακτηρίζεται κυρίως από τη μη ευνοϊκή νομοθεσία για τους αδύναμους και την κατάρρευση του κράτους πρόνοιας, υπάρχουν άτομα που το δικαίωμά τους σε δεδομένη και ασφαλή κατοίκηση δεν είναι αυτονόητο. Ως τέτοια μπορούν να θεωρηθούν όσα εντάσσονται σε ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες αναφορικά με τα εθνοτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά τους (π.χ. μετανάστες και πρόσφυγες χωρίς νομικά έγγραφα, άστεγοι, άτομα που αντιμετωπίζουν επικείμενες εξώσεις, εκδιδόμενες και εκδιδόμενοι, τοξικοεξαρτημένα άτομα κλπ).

Η προαναφερθείσα νομοθεσία και τα κοινωνικά αντανακλαστικά που αυτή επιφέρει από το πιο θετικό ως το πιο αρνητικό ορίζουν διαφορετικές οπτικές πάνω στο ζήτημα και επομένως μια διαφορετική πρόσληψη της υπάρχουσας κατάστασης. Επομένως ο ορισμός των -χιλιοειπωμένων- εννοιών αθέατο και αόρατο είναι μια διαδικασία στην οποία εισέρχονται υποκειμενικά κριτήρια, σχετιζόμενα με το υποκείμενο που τα ορίζει, είτε όταν αυτό έρχεται σε άμεση επαφή με το ζήτημα - με οποιονδήποτε τρόπο- είτε όταν γίνεται λόγος για την πολιτική και οικονομική εξουσία.

Κατά πόσο λοιπόν είναι πραγματικά αόρατες η αόρατη κατοίκηση και η κατοίκηση των αοράτων; Η υποψία μας που μάλλον ορίζει και την υπόθεση εργασίας είναι πως αντιμετωπίζονται με έναν επιλεκτικό τρόπο ανάλογα με την περίπτωση και τη συγκυρία.

Ο λόγος για τον οποίο εμφανίζεται αυτή η σχεδόν ποιητική επανάληψη στον τίτλο (αόρατη κατοίκηση - κατοίκηση αοράτων) σχετίζεται με το ότι το όλο ζήτημα είναι πολύπλευρο και σύνθετο και μπορούν να επιχειρηθούν προσεγγίσεις που να εστιάζουν περισσότερο σε διαφορετικές πτυχές του, όπως θα αναλυθεί στη συνέχεια. Η επισφαλής κατοικία μάλλον είναι ενδεικτική μιας γενικότερης προβληματικής που σχετίζεται άμεσα με το ποια είναι τα άτομα ή ομάδες που έρχονται αντιμέτωπα με αυτή τη συνθήκη. Θεωρώντας πως πρόκειται για συλλογικά ή ατομικά υποκείμενα που βρίσκονται στο περιθώριο, και πως έχουν βρεθεί σε αυτό για μία πληθώρα αιτιών μπορεί να διατυπωθεί το ότι η αδυναμία πρόσβασης στην κατοικία συχνά συνδέεται με τη συνολικότερη αδυναμία πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες, όπως η τροφή, η ελεύθερη δράση στο χώρο, η αξιοπρεπής εργασία με σταθερό εισόδημα, η υγεία, η εκπαίδευση κλπ.

Οι αόρατοι των πόλεων αν και έχουν οδηγηθεί από τους εξουσιαστικούς μηχανισμούς και την κυρίαρχη αφήγηση στο περιθώριο, εξακολουθούν να ζουν την καθημερινότητά τους δίπλα σε αυτούς που επιλέγουν να μην

τους βλέπουν. Κατοικούν συχνά με συνθήκες αδιανόητες για μεγάλο μέρος του πληθυσμού με το κράτος (και παρακράτος) φαινομενικά να αδιαφορούν για το ζήτημα. Ωστόσο μπορούν να γίνουν υποθέσεις και σκέψεις για το αν πραγματικά το κυρίαρχο αγνοεί την ύπαρξη αυτών των συνθηκών και το κατά πόσο τις δημιουργεί και τις συντηρεί ενδεχομένως προς δικό του απώτερο συμφέρον. Πιο αναλυτικά, μπορούν να διατυπωθούν σκέψεις για το

- Αν παρά την απουσία εμφανώς ρατσιστικής νομοθεσίας (ή γενικότερα νομοθεσίας που το κείμενό της να εντάσσεται στη λογική της ρητορικής μίσους) και νομικών πλαισίων διακρίσεων, στην πράξη η εφαρμογή του περιεχομένου των προηγούμενων και μέσω κοινωνικών πιέσεων και παρακρατικών δράσεων διαμορφώνουν καταστάσεις μη ευνοϊκές για συγκεκριμένες ευπαθείς ομάδες (όπως αναλύθηκε προηγουμένως) αναφορικά με το δικαίωμα τους στην ασφαλή κατοίκηση
- Αν αναπτύσσεται κερδοσκοπία στις πλάτες των "αοράτων", δηλαδή των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, τόσο σε πολιτικό όσο και σε καθαρά οικονομικό επίπεδο (π.χ. κόκκινα και ενυπόθηκα δάνεια που εκ των πραγμάτων είναι γνωστό ότι δε θα αποπληρωθούν από τους δανειολήπτες ή κερδοσκοπία στην αγορά ακινήτων μέσω της αλλαγής των αξιών γης σε περιοχές όπου κατοικούν ευπαθείς ομάδες)
- Αν υπάρχουν δυνατότητες μέσω πολιτικών και πολιτικοποιημένων πρακτικών να αντιμετωπιστεί η κατάσταση, και ποιος είναι ο βαθμός αντιμετώπισης.

Ως αθέατη κατοίκηση θα μπορούσε ενδεικτικά να αναφερθεί η κατοίκηση σε καταλήψεις στεγών, σε μικρά και ακατάλληλα για διαμονή διαμερίσματα από πολλά άτομα (κυρίως μετανάστες), σε διαμερίσματα ή δωμάτια εντός διαμερισμάτων που έχουν παραχωρηθεί, ή ακόμα και στον δημόσιο χώρο, σε προσωρινά καταλύματα από άστεγους. Γενικότερα ως αθέατη κατοίκηση θα μπορούσε να θεωρηθεί αυτή που είναι άτυπη ως προς την πρόσβαση, μη επίσημα καταγεγραμμένη και ταυτόχρονα αναφορικά με το δημόσιο λόγο μένει συνήθως στην αφάνεια. Σε κάθε περίπτωση σχετίζεται με κοινωνικές ομάδες που περιγράφονται ή τείνουν να είναι - από προσωπική επιλογή ή όχι - αντίστοιχα 'αόρατες'. Οι προβληματισμοί που γεννιούνται από τα παραπάνω είναι οι εξής:

- Ποιοι είναι οι παράγοντες που συμβάλλουν στη δημιουργία θυλάκων στο χώρο της πόλης όπου το φαινόμενο αυτό εντοπίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό. Στόχος είναι όχι μονομερώς ο εντοπισμός του θυλάκου αλλά η διερεύνηση των λόγων που αυτός υπάρχει σε συγκεκριμένο χώρο
- Κατά πόσο διαφορετικά είδη αθέατης κατοίκησης συνυπάρχουν σε έναν χώρο. Σε περίπτωση που δε συμβαίνει κάτι τέτοιο, έχει ένα νόημα να

ερευνηθεί η αιτία που αυτό γίνεται με βάση και με το ακριβώς προηγούμενο ερώτημα

- Ποια είναι η σχέση της 'αθέατης' κατοίκησης με την 'ορατή' επίσημη κατοίκηση. Υπάρχει αλληλεπίδραση ανάμεσα στους κατοίκους;
- Ποιος ο βαθμός που η αθέατη κατοίκηση μπορεί να γίνει αντιληπτή ευρέως σε σχέση και με τις δραστηριότητες αυτών των κατοίκων; Εμφανίζεται δυναμικά στο χώρο (δραστηριοποίηση, απασχόληση, διεκδίκηση) ή παραμένει στην αφάνεια
- Αν εν τέλει τα θύματα των καταστάσεων αυτών στρέφονται σε εναλλακτικές μορφές κατοίκησης, και ίσως σε πραγματικά περισσότερο άορατες και με ποιους όρους.

Οι δύο αυτές ομάδες υποερωτημάτων μπορεί να φαίνεται εκ πρώτης όψεως ότι έχουν μία σχέση αιτίου αποτελέσματος, όπου η μία επιχειρεί να σκιαγραφήσει τις δυσμενείς συνθήκες που στοχευμένα ή μη δημιουργούνται εις βάρος ορισμένων τμημάτων του πληθυσμού αναφορικά με το θέμα της κατοίκησης και η άλλη να περιγράψει την ίδια τη συνθήκη της κατοίκησης ως απότοκο του προηγούμενου. Ωστόσο παραμένουν προβληματισμοί που οι όποιες απαντήσεις τους δομούν μια ενιαία αφήγηση. Σε κάθε περίπτωση ερωτήματα και απαντήσεις διαπλέκονται σε ένα φαύλο κύκλο που καλύπτει το σύνθετο ζήτημα της άορατης κατοίκησης και της κατοίκησης των αοράτων. Έτσι δε μπορεί να αναλυθεί μια κατάσταση ξεχωριστά από την αιτία που τη γεννά, αλλά και ούτε η αιτία ως μια αυθύπαρκτη κατάσταση χωρίς συνέπειες και πραγματικούς αποδέκτες, αληθινούς καθημερινούς ανθρώπους. Γενικότερα το σύνολο των προβληματισμών σχετίζεται με την ανάδειξη των ορίων της υφιστάμενης συνθήκης προκειμένου σε επόμενο στάδιο να γίνει η αναγκαία αναζήτηση μιας διαφορετικής και ευνοϊκότερης κατάστασης.

Μεταναστευτικός Πληθυσμός και Συνθήκες Διαβίωσης στην Περιοχή της Ομόνοιας

Το συλλογικό υποκείμενο που απευθύνεται σε αντίστοιχες μορφές κατοίκησης έχει -θεωρητικά τουλάχιστον- κάποια κοινά χαρακτηριστικά που απορρέουν από την αδυναμία πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες όπως περιγράφηκαν. Η αρχική αυτή υπόθεση οδήγησε στην αντιστοίχησή των χαρακτηριστικών αυτών με ορισμένες μεταβλητές των απογραφικών δεδομένων προκειμένου να τεθεί η βάση για την αναζήτηση σε δευτερογενείς πηγές και έτσι να διευκολυνθεί η σκιαγράφηση του φαινομένου στο χώρο.

Αξιοποιώντας με τον τρόπο αυτό τα αντίστοιχα απογραφικά δεδομένα¹ παρατηρείται μία συγκεκριμένη περιοχή με σχεδόν σαφή όρια κοντά στην πλατεία Ομονοίας, τόσο με υψηλή συγκέντρωση μόνιμων κατοίκων με δεδομένα χαρακτηριστικά (μετανάστες προερχόμενοι από τη Βόρεια Αφρική, σε συντριπτικό ποσοστό νεαροί άντρες ανειδίκευτοι που αναζητούν για πρώτη φορά εργασία), όσο και με ένα συγκεκριμένο οικιστικό πρότυπο. Πρόκειται για μια περιοχή "σε μετάβαση" με κυρίαρχο εμπορικό χαρακτήρα, με συγκέντρωση χώρων ακατάλληλων για αξιοπρεπή κατοίκηση και διαβίωση (χώροι χωρίς ηλεκτρική πηγή μαγειρέματος, χωρίς θέρμανση, ζεστό νερό, πρόσβαση στο διαδίκτυο κλπ).

Συνδυάζοντας επιτόπια έρευνα, παρατηρήσεις, το προηγούμενο δευτερογενές υλικό αλλά και από αντίστοιχες προσπάθειες επί του θέματος εντοπίζονται ορισμένα χαρακτηριστικά που αφορούν την περιοχή και τους κατοίκους της. Όπως προκύπτει και από την παρατήρηση της περιοχής αλλά και επιβεβαιώνεται από την καθημερινότητα και τα απογραφικά δεδομένα, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού που δραστηριοποιείται στην περιοχή αποτελείται κατά κύριο λόγο από μετανάστες και πρόσφυγες κυρίως προερχόμενους από χώρες της Αφρικής και της Ασίας. Λαμβάνοντας υπόψη λοιπόν τα χαρακτηριστικά της περιοχής το ζήτημα της αόρατης κατοίκησης και της κατοίκησης αοράτων θα προσεγγιστεί στη συνέχεια μέσω της εστίασης στο μεταναστευτικό/προσφυγικό πληθυσμό. Υπό αυτό το πρίσμα εστίασης μπορεί να ειπωθεί ότι ο χώρος της πόλης λόγω της κοινωνικοοικονομικής και πολιτικής λειτουργίας του λειτουργεί ως πόλος έλξης μεταναστών ενώ παράλληλα οι ίδιοι μέσω της καθημερινότητας και της δράσης του σε αυτόν διαμορφώνουν επί της ουσίας το χώρο της πόλης. Πρόκειται για μια αμφίρροπη σχέση όπου ο χώρος και οι άνθρωποι που ζουν σε αυτόν είναι ένα ενιαίο σύνολο που αλληλεπιδρούν και αλληλοδιαμορφώνονται και άρα δε μπορούν να ιδωθούν αποσπασματικά.

¹ Παράρτημα Α

Καφενεία σε στοά επί της οδού Πειραιώς, κοντά στην πλατεία Ομονοίας. Προσωπικό αρχείο

Αρχικά η συσπείρωση μεταναστών και προσφύγων στην περιοχή μελέτης προκύπτει καθώς αυτή λειτουργεί ουσιαστικά σα μια πύλη διέλευσης/ εισόδου στην καθημερινότητα της Αθήνας, ειδικά για το πρώτο χρονικό διάστημα της παρουσίας τους στην πόλη, προτού επιχειρήσουν κοινωνική και οικονομική ένταξη, οδηγούμενοι εν τέλει σε άλλες γειτονιές με βάση άλλα κριτήρια (εισοδήματος, πολιτισμικά κλπ). Για παράδειγμα μετανάστες από ανατολική Ευρώπη και ειδικότερα από την Αλβανία που βρίσκονται χρόνια στην Ελλάδα (και αποτελούν και μεγαλύτερο μέρος του μεταναστευτικού πληθυσμού) έχουν κατανεμηθεί σε διάφορα σημεία της μητρόπολης, ενώ μεταγενέστερα μεταναστευτικά ρεύματα τείνουν να συγκεντρώνονται σε μικρές κοινότητες σε περιοχές του κέντρου, όπως η περιοχή μελέτης, οι οποίες είναι μεν χωρικά διακριτές αλλά δεν είναι κοινωνικά απομονωμένες, ούτε περιοχές αμιγώς μεταναστών όπως αντίστοιχα παραδείγματα της βόρειας Ευρώπης²

² Όπως για παράδειγμα το φαινόμενο Chinatown στον αγγλοσαξονικό κόσμο

Οδός Σοφοκλέους. Προσωπικό αρχείο

Συγκεκριμένα η πλατεία Ομόνοιας, η Αγ. Κωνσταντίνου, η πλ. Καραϊσκάκη, Κουμουνδούρου, Βάθη, Αγ. Παύλου και δυτικά της Ομόνοιας μεταξύ των οδών 3ης Σεπτεμβρίου και των γραμμών του τρένου και βόρεια της Ευριπίδου μέχρι το ύψος της Ιουλιανού είναι πυρήνες με μεταναστευτικό πληθυσμό 2.5 φορές μεγαλύτερο από τον παρατηρούμενο μέσο όρο (κάτι που επιβεβαιώνεται και από τα ποσοστά που προκύπτουν από το πανόραμα απογραφικών δεδομένων)

Οι βασικές αιτίες συσπείρωσης εντοπίζονται σε δύο σκέλη το ένα σχετίζεται περισσότερο με οικονομικούς και πρακτικούς λόγους ενώ το άλλο με την κοινωνική συσπείρωση.

Το οικονομικό σκέλος αφορά την αγορά εργασίας και την εύρεση στέγης. Αναλυτικότερα οι συνθήκες κατοίκησης που σχετίζονται με την κατάσταση των περισσότερων κατοικιών στην περιοχή είναι απαράδεκτες για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, και το φαινόμενο αυτό βρίσκεται σε ένα φαύλο κύκλο με τη συνεχή απαξίωση του οικιστικού αποθέματος από τους ίδιους τους ιδιοκτήτες και την υποβάθμιση των αξιών γης στην περιοχή. Συχνά οι ένοικοι ανακαινίζουν το κτίριο που οι ίδιοι μένουν, και επί της ουσίας δίνουν ζωή σε νεκρά κελύφη, σε αντίθεση με την κυρίαρχη αφήγηση που με κάθε τρόπο εμμένει στο ότι οι

πληθυσμιακές αυτές ομάδες σχετίζονται με την υποβάθμιση του κέντρου. Ταυτόχρονα στην περιοχή δραστηριοποιούνται ιδιαίτερα οικονομικές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Ειδικότερα ορισμένα από αυτά λειτουργούσαν το χειμώνα σα πορνεία και το καλοκαίρι σα φτηνά πανδοχεία για τουρίστες όπου πέρα από τους οικονομικούς λόγους οι χώροι αυτοί παρέχουν κάποιο είδος προστασίας σε μετανάστες χωρίς τα απαραίτητα έγγραφα καθότι οι χώροι θεωρούνται ήδη στιγματισμένοι και μη προσπελάσιμοι.

Το δεύτερο σκέλος αφορά την κοινωνική δικτύωση των ανθρώπων αυτών που συχνά γίνεται με πολιτισμικά, εθνοτικά και θρησκευτικά χαρακτηριστικά και την τάση τους για συσπείρωση που σε ένα βαθμό εκτός των άλλων εξυπηρετεί και τις ανάγκες του πρώτου σκέλους. Παράλληλα η συσπείρωση εξυπηρετεί και την επαφή τους με το περιβάλλον προέλευσής τους, επομένως γίνεται και αυθόρμητα αλλά και στοχευμένα για τους λόγους που αναφέρθηκαν και προηγουμένως. Άμεσα αντιληπτή γίνεται μια δραστηριοποίηση επαγγελματική και μη στο δημόσιο χώρο –με συγκεκριμένη πολιτισμική και εθνοτική συνοχή– ειδικότερα σε ότι αφορά δραστηριότητες που σχετίζονται με το ίδιο συλλογικό υποκείμενο όπως τα money transfer, calling centers και internet cafe και καταστήματα σχετικά με κινητή τηλεφωνία³. Τα καταστήματα αυτά σε συνδυασμό με φωτογραφεία, κουρεία, και χώροι εστίασης και αναψυχής λειτουργούν ουσιαστικά σα πιάτσες και πόλοι έλξης για τους ίδιους καλύπτοντας ανάγκες διασκέδασης και επικοινωνίας, ενώ συνδράμουν τόσο με την αισθητική τους (πινακίδες) όσο και με τη λειτουργία τους (ωράρια, και άλλη αντιμετώπιση του χρόνου) στη διαμόρφωση του χαρακτήρα της περιοχής. Για παράδειγμα καταστήματα αναψυχής φαίνονταν να βρίσκονται σε ώρες αιχμής σε ασυνήθιστα χρονικά σημεία για τα ελληνικά δεδομένα (πχ δυνατή μουσική και χορός το απόγευμα). Παράλληλα η δράση των χώρων αυτών εκτείνεται και σε μεγάλο βαθμό και στο δημόσιο χώρο λειτουργώντας ως πόλοι έλξης για παρεμφερή δραστηριότητα εκτός των ορίων των καταστημάτων αλλά και για κοινωνικές συναναστροφές. Προσθετικά στα προηγούμενα και σε σχέση με την κοινωνική δικτύωση εμφανίζονται και οι λεγόμενες πιάτσες, που συνδυαστικά με άλλες δραστηριότητες όπως μικροεμπόριο στο δρόμο συμβάλλουν τόσο στην ευκολότερη εύρεση εργασίας όσο και στην εποπτεία και διαφυγή από τις αστυνομικές επεμβάσεις

³ Ειδικά η κινητή τηλεφωνία είναι ο κυρίαρχος τρόπος για αυτή την πληθυσμιακή ομάδα έτσι ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες επικοινωνίας με τις πατρίδες τους, αλλά και ένα πλήθος άλλων αναγκαίων δραστηριοτήτων όπως ο προσανατολισμός στο χώρο ή η πρόσβαση στο διαδίκτυο – κάτι που εξηγεί κατά ένα μέρος την περιορισμένη καταγραφή σταθερών συνδέσεων ευρυζωνικών δικτύων στην περιοχή. Κατά συνέπεια η κατοχή κινητού τηλεφώνου συχνά ιεραρχείται ως μια από τις υψηλότερες ανάγκες.

Πλατεία Βάθη, αραβικά εστιατόρια. Προσωπικό αρχείο

Πλησίον πλατείας Βάθη, καταστήματα τεχνολογίας και τηλεφωνίας. Προσωπικό αρχείο

Σωκράτους, video club - φωτογραφείο. Προσωπικό αρχείο

Σωκράτους, μίνι μάρκετ. Προσωπικό αρχείο

Money Transfer, Ομόνοια. Προσωπικό αρχείο

Το Ζήτημα των Εξώσεων

Προκειμένου να προσεγγίσουμε το θέμα της αόρατης κατοίκησης σε μικρότερη κλίμακα, αλλά και τα ίδια τα υποκείμενά της όπως και τις συνθήκες που διαβιούν, αρχικά στραφήκαμε στο ζήτημα των εξώσεων που συνδέονται με την απώλεια της κατοικίας τους. Η απώλεια της κατοικίας στην περίπτωσή μας είναι είτε άμεση, όταν γίνεται λόγος για πλειστηριασμούς α' κατοικίας, είτε έμμεση όταν πρόκειται για β' κατοικία που μισθώνεται σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Το θέμα αυτό αποτελεί στην παρούσα συγκυρία μια ωρολογιακή βόμβα, μια απειλή που μπορεί εν τέλει να αφορά τους πάντες ακόμα και όσα άτομα θεωρούσαν τα προηγούμενα χρόνια πως βρίσκονταν στο απυρόβλητο καλυπτόμενα από μια ψευδή οικονομική ευμάρεια. Αρχικά είχε θεωρηθεί ότι το ζήτημα των εξώσεων θα μπορούσε να ρίξει φως στο ζήτημα της αόρατης κατοίκησης καθώς οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα, ενδέχεται να είναι περισσότερο διατεθειμένοι να το κοινωνήσουν αλλά και ένας συνδυασμός δράσεων και πρακτικών που προέρχεται από τρίτους (αλληλέγγυες ομάδες και δίκτυα, ΜΚΟ κλπ) συμβάλλουν στην ευκολία πρόσβασης σε πρωτογενή στοιχεία.

Το ζήτημα των εξώσεων δε χαρακτηρίζει τους πληττόμενους ως κάτι ιδιαίτερα διαφορετικό από τις άλλες ευπαθείς ομάδες, αλλά θα μπορούσε να αποτελεί έναν τρόπο να ξετυλιχτεί το νήμα σχετικά με την αόρατη κατοίκηση και την κατοίκηση αοράτων. Στόχος δεν ήταν να μετατραπούν σε επίκεντρο αλλά σε αφετηρία, και συνδυαστικά με τη δεδομένη περιοχή, να ιδωθεί το πως αλληλεπιδρούν οι ομάδες των αοράτων μεταξύ τους αλλά και με το τμήμα του πληθυσμού που επιλέγει (;) να μην τις βλέπει.

Αναζητώντας πλειστηριασμούς που να ανταποκρίνονται στα δεδομένα της έρευνας στραφήκαμε σε αντίστοιχους καταλόγους που δημοσιεύονταν από δίκτυα αλληλεγγύης προς τα θύματα των πλειστηριασμών (πχ Πλειστηριασμοί STOP ή τοπικά δίκτυα όπως το Δι.Κ.Α.Εξ.). Η δημοσίευση των πλειστηριασμών από μέρους αυτών των δικτύων είχε καθαρά χαρακτήρα συλλογικής κινητοποίησης και ενημέρωσης ως προς το ζήτημα ούτως ώστε να αποφευχθούν απώλειες κατοικίας (ιδίως πρώτης). Οι παρεχόμενες πληροφορίες ήταν επαρκείς προς το στόχο αυτό, ωστόσο για τις ανάγκες της έρευνας χρειαζόνταν περισσότερες, για παράδειγμα αναφορικά με το είδος των ακινήτων, τη χρήση και τη χωροθέτησή τους.

Σε αυτά τα πλαίσια αναζητήσαμε –χωρίς ιδιαίτερες προσδοκίες– επίσημα αρχεία πλειστηριασμών στο διαδίκτυο, έχοντας υπόψη ότι οι επισκέψεις σε τραπεζικά καταστήματα προκειμένου να συλλεχθούν αντίστοιχα στοιχεία θα ήταν αναπόφευκτη. Ωστόσο –και προς έκπληξή μας– τα αρχεία των πλειστηριασμών είναι αναρτημένα με τη μορφή ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων στο διαδίκτυο, όπου η ποσότητα των πληροφοριών (όπως οι συμβαλλόμενες πλευρές, ΑΦΜ, ύψη χρεών προς τράπεζες και τρίτους, αθετημένοι όροι δανειακών συμβάσεων αλλά και υπερβολικές

λεπτομέρειες για το είδος των ακινήτων) που παρέχεται προς κάθε κατεύθυνση είναι αναφορικά με το ζήτημα των προσωπικών δεδομένων απαράδεκτες⁴. Ωστόσο τα στοιχεία που εν τέλει συγκεντρώθηκαν δεν ανταποκρίνονταν πλήρως στο προφίλ της έρευνας όπως είχε ήδη διαμορφωθεί. Για παράδειγμα οι πλειστηριασμοί πρώτης κατοικίας είτε δεν παρουσιάζονταν εκτενώς στην περιοχή μελέτης, είτε το υποκείμενο των ευπαθών ομάδων που επιλέχθηκε δεν ταυτίζονταν με το υποκείμενο – θύμα των πλειστηριασμών. Το κύριο θέμα που εντοπιζόταν στην περιοχή μελέτης ήταν πλειστηριασμοί δεύτερης κατοικίας, το οποίο υποθετικά θα ανταποκρινόταν στις υποθέσεις εργασίας στα πλαίσια του ότι οι ιδιοκτήτες που θα έχαναν τα ακίνητα θα τα είχαν εκμισθώσει σε μετανάστες ενοικιαστές και έτσι οι δεύτεροι με τη διαδικασία του πλειστηριασμού λογικά θα έχαναν την πρόσβαση στη μέχρι τότε κατοικία τους. Ωστόσο το θέμα των εξώσεων διαφαινόταν αρκετά σύνθετο και πολύπλοκο με αποτέλεσμα η ενασχόληση με αυτό να λειτουργούσε ενδεχομένως αποπροσανατολιστικά σχετικά με το ζήτημα των αοράτων. Παράλληλα, η κατοίκηση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων που επιλέχθηκαν είναι κατά κύριο λόγο αόρατη και ανεπίσημη, και ασχολούμενοι με τις εξώσεις θα συνομιλούσαμε εν τέλει με το πρόβλημα ενός άλλου υποκειμένου που στην παρούσα φάση δεν εξετάζαμε.

⁴ Για τους λόγους αυτούς, και καθώς η έρευνα αυτή δεν επιχειρεί να συσπειρώσει διεκδικήσεις αναφορικά με συγκεκριμένους πλειστηριασμούς σε δεδομένο χρόνο –όπως ορθά πράττουν συγκεκριμένα δίκτυα– όσα σχετικά στοιχεία συγκεντρώθηκαν, δεν παρουσιάζονται στα παραρτήματα, καθώς θεωρήθηκε πως κάτι τέτοιο θα συνέβαλε στην όλη κατάσταση καταπάτησης των προσωπικών δεδομένων και της αξιοπρέπειας

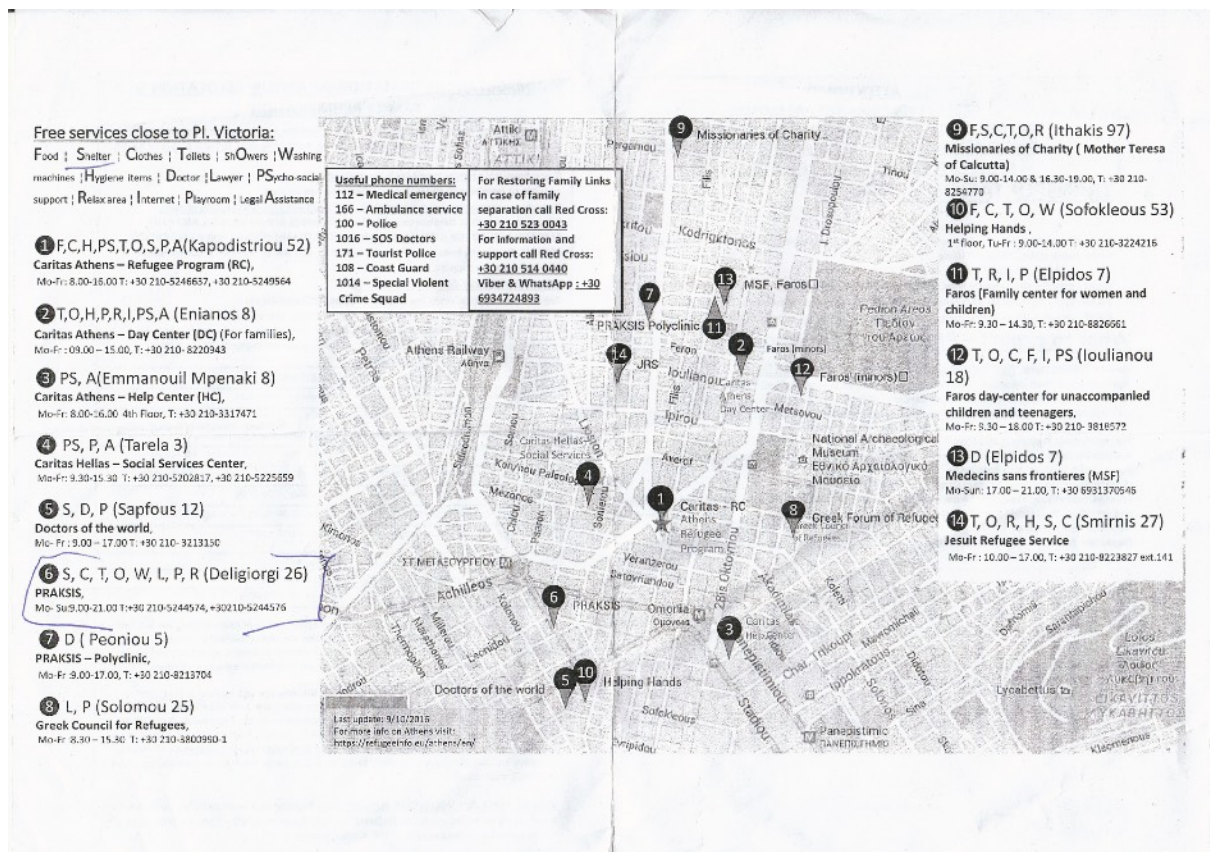
Ζητήματα Κατοικίας και Κατοίκησης

Έχοντας αποκλείσει τις εξώσεις ως μέθοδο προσέγγισης στραφήκαμε σε φορείς που δραστηριοποιούνται και στην περιοχή μελέτης, που θεωρούσαμε ότι είτε θα έρχονταν συστηματικά σε επαφή με τις δεδομένες ευπαθείς ομάδες, είτε μέσω της δράσης τους θα είχαν εικόνα από τις συνθήκες καθημερινότητας αυτών, ακόμα και ως προς το ζήτημα της κατοικίας.

Έτσι μέσω συζητήσεων με μέλη οργανώσεων και φορέων που είχαν αναλάβει διαφορετικές αρμοδιότητες αλλά και μέσω της τακτικής παρουσίας μας στους χώρους όπου οι οργανώσεις έρχονταν σε επαφή με τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες προσεγγίσαμε τις οργανώσεις Caritas και Praksis, τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα, το Φάρο για ασυνόδευτα παιδιά και εφήβους, το Φάρο για γυναίκες και παιδιά, την Π.Ομ.Ιδ.Α., τους Γιατρούς του Κόσμου. Ταυτόχρονα ήρθαμε σε επαφή με πλανόδιους μικροπωλητές, γιατρούς που δραστηριοποιούνται στις χώρες προέλευσης του πληθυσμού αυτού, με άτομα που συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες οργάνωσης σχολείων για τα παιδιά προσφύγων πρώτης γενιάς και παρακολουθούν την ένταξή τους.

Συνολικά από όλες τις δομές που έχουμε έρθει σε επαφή διαπιστώνονται ορισμένα κοινά στοιχεία. Αρχικά δε δραστηριοποιούνται σε κατοικίες ευπαθών κοινωνικών ομάδων καθώς είναι αυτές που προσεγγίζουν τις οργανώσεις σε περιπτώσεις ανάγκης, σε αντίθεση με αυτό που ελπίζαμε προκειμένου να αποκτήσουμε σαφέστερη εικόνα. Ωστόσο μέσω της καθημερινής τους επαφής και τριβής με τις ομάδες αυτές ήταν σε θέση -ειδικότερα οι κοινωνικοί λειτουργοί- να μας μεταφέρουν έστω και άτυπα αφηγήσεις που είχαν φτάσει σε αυτούς. Γενικότερα, αν και στην πλειονότητά τους οι οργανώσεις είναι λόγω συγκυρίας προσανατολισμένες κυρίως στα ζητήματα των προσφύγων, ισχυρίζονται ότι είναι ανοιχτές προς όλα τα άτομα που βρίσκονται σε θέση ανάγκης (μετανάστευτικοί πληθυσμοί, ημεδαπά άτομα, εκδιδόμενα ή τοξικοεξαρτημένα άτομα κλπ)

Ταυτόχρονα υπάρχει ένα πολύπλοκο δίκτυο μεταξύ των φορέων-οργανώσεων όπου κάθε άτομο που εξυπηρετείται από αυτές έχει συχνά στην κατοχή του κάρτες και για άλλες. Με τον τρόπο αυτό οι ευπαθείς ομάδες μπαίνουν σε μια διαδικασία εξυπηρέτησης καθημερινών αναγκών σε διαφορετικά σημεία αυτού του άτυπου δικτύου. Ενώ φαινομενικά και σε ένα βαθμό οι ανάγκες αυτές μπορεί να καλύπτονται, σίγουρα η συνθήκη αυτή κάλυψης αναγκών δεν ανταποκρίνεται σε όρους αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Χάρτης του δικτύου επίσημων δομών και φορέων που μας δόθηκε στην Caritas. Προσωπικό αρχείο

Αξιοσημείωτο ήταν ότι όλες οι επίσημες δομές αναφέρθηκαν ή μας παρέπεμψαν στο City Plaza, ενώ σε κάθε περίπτωση αντιλαμβάνονται την αξία των εγχειρημάτων αυτών και αναγνωρίζουν το έργο για παράδειγμα των καταλήψεων ως δυσκολότερο λόγω μη χρηματοδότησης. Στα πλαίσια της συζήτησης αυτής γύρω από τέτοια εγχειρήματα μία κοινωνική λειτουργός από την Caritas ανέφερε ότι τα άτομα που στρέφονται στις καταλήψεις συνήθως είναι κατά τη γνώμη της πιθανά περισσότερο "αόρατα" καθότι συχνά δεν περνάνε τη διαδικασία skype⁵ για παροχή ασύλου.

Από τις μέχρι τώρα συζητήσεις και επαφές έχουν προκύψει τα εξής:

Κάθε συνθήκη και περίπτωση κατοίκησης ανάλογα με το υποκείμενο είναι ξεχωριστή ακόμα και σε ατομικό επίπεδο καθώς οι τόποι και τύποι εγκατάστασης εξαρτώνται από ποικίλους παράγοντες όπως οι δυνατότητες εύρεσης κατοικίας και εργασίας, η επιθυμία ή όχι συνέχισης του ταξιδιού, τα κοινωνικά δίκτυα που έχουν αναπτυχθεί οι

⁵ Η διαδικασία skype εμπίπτει στα πλαίσια παροχής ασύλου βάσει των διατάξεων του ΟΗΕ

Ενώ αναφέρθηκε ότι η ίδια η διαδικασία είναι προβληματική ακόμα και για τα άτομα που στρέφονται στις επίσημες οργανώσεις καθότι το δίκτυο παρουσιάζει συχνά δείγματα υπερφόρτωσης και η σύνδεση διακόπτεται συνεχώς.

διαφοροποιήσεις ανάλογα με το φύλο, τη χώρα προέλευσης και άλλα. Σε γενικές γραμμές η επιλογή της κατοικίας σχετίζεται με οικονομικά κριτήρια είτε αναφορικά με μια κατάληψη χώρου (οπότε πρακτικά δεν υπάρχει οικονομική συναλλαγή είτε καταλαμβάνονται και στη συνέχεια παρασκηνιακά εκμισθώνονται) είτε με συγκατοίκηση πολλών ατόμων υπό διάφορα καθεστώτα και υπό απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης. Έτσι σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρούνται σπίτια χωρίς ηλεκτροδότηση, με έλλειψη κεντρικής θέρμανσης (πιθανή θέρμανση σόμπες πετρελαίου, ή απουσία θέρμανσης) κτίρια χωρίς ανελκυστήρα κλπ. Την ίδια στιγμή δίνεται σημασία στην κατοχή συσκευών (πχ κινητά τηλέφωνα, τηλεοράσεις) που τους φέρνουν σε επαφή με την καθημερινότητα στη χώρα προέλευσής τους (είτε άτομα, είτε συνολική ειδησεογραφία). Εδώ αξιωματικώς σημειωθεί ότι οι παρατηρήσεις αυτές αφορούν τις κατοικίες που τα άτομα χρησιμοποιούν και εντοπίζουν χωρίς τη διαμεσολάβηση κάποιου φορέα, καθώς στην τελευταία αυτή περίπτωση το σύνθημα που απουσιάζει συχνά είναι η ηλεκτρική κουζίνα για λόγους ασφαλείας (ενώ τους παρέχεται τροφή) ενώ οι συνθήκες διαβίωσης είναι σαφώς καλύτερες. Οι περισσότεροι μετανάστες αναζητούν και δύνανται να ανταποκριθούν οικονομικά σε καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και καλύτερα διαμερίσματα μετά από ορισμένα χρόνια παραμονής και εργασίας και συχνά έπειτα από την οικογενειακή επανένωση.

Κοντά στην πλατεία Ομονοίας. Προσωπικό αρχείο

Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τις αφηγήσεις και συνεντεύξεις εμφανίζουν σε ένα βαθμό μια μερική ταύτιση, ωστόσο δε μπορεί να ειπωθεί ότι διασταυρώνονται πλήρως με την πραγματικότητα και η εγκυρότητά τους δεν έχει ελεγχθεί. Παρόλο που τα στοιχεία αυτά αφορούν ελάχιστες πτυχές της καθημερινότητας των ανθρώπων αυτών, σε κάθε περίπτωση παρατίθενται αν και η μονομερής αφήγησή τους τείνει να δημιουργήσει μια υπεργενικευμένη και ολοποιητική εικόνα της εμπειρίας ετερόκλητων ομάδων με πολλές διαφορετικότητες. Ο τρόπος που θεωρήσαμε –για πρακτικούς λόγους και μόνο– ότι οι περιγραφές μπορούν να ομαδοποιηθούν προκειμένου να μην υπάρχουν επαναλήψεις, είναι με βάση τον τόπο προέλευσης. Ο τρόπος αυτός ομαδοποίησης ακολούθησε ουσιαστικά την ομαδοποίηση που οι αφηγήσεις που έφτασαν σε εμάς παρουσίαζαν και σε καμία περίπτωση δεν προδικάζει συμπεριφορές ατόμων και συλλογικών υποκειμένων ενώ δεν εκφράζει τη δική μας διάθεση για μια τέτοια a priori ομαδοποίηση. Παρόλο που δε θεωρούμε πως είναι δόκιμος ο διαχωρισμός των ανθρώπων ανάλογα με τον τόπο από όπου έρχονται καθότι αυτό εκτός των άλλων αποκλείει ταξικά χαρακτηριστικά, στην προκειμένη περίπτωση μπορεί να είναι ανεκτό καθότι τα άτομα που έρχονταν σε επαφή με τις ομάδες και τους φορείς που συζητήσαμε κατά κύριο λόγο προέρχονται από χαμηλά οικονομικά στρώματα και έχουν συγκεκριμένα κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Πιο συγκεκριμένα:

_ Αφρική

Αρχικά περιγράφηκε μια διαφοροποίηση ανάμεσα σε γαλλόφωνους και αγγλόφωνους Αφρικανούς. Έτσι συνδυαστικά με τις αφηγήσεις, οι γαλλόφωνοι Αφρικανοί φιλοξενούν στην κατοικία που ήδη έχουν άλλους γαλλόφωνους με μόνο κόστος τα έξοδα του σπιτιού μέχρις ότου να γίνουν οι φιλοξενούμενοι οικονομικά ανεξάρτητοι. Οι αγγλόφωνοι, αντίθετα, είναι πιο άμεσοι στη διαδικασία “φιλοξενίας” και είτε προχωράνε σε εμπορικές συμφωνίες, είτε δεν ανοίγουν το σπίτι τους για αυτό το σκοπό. Αναφέρθηκε, ωστόσο, ότι είναι περισσότερο επιφυλακτικοί απέναντι στους προερχόμενους από τη Νιγηρία, στα όρια της προκατάληψης, στα πλαίσια ενός στιγματισμού σχετικά με την εγκληματικότητα.

Παράλληλα κοινωνική λειτουργός από την Caritas περιγράφει πως μία συνήθης πρακτική είναι να μένουν μαζί 25 με 30 άτομα σε κατοικίες οι οποίες έχουν παραχωρηθεί για αυτό το σκοπό από δική τους εκκλησία. Πιο συγκεκριμένα, η εκκλησία αυτή η οποία αναλαμβάνει την εκμίσθωση, αφορά κατά βάση κάποιο χριστιανικό δόγμα της Αφρικής το οποίο στην Αθήνα στεγάζεται σε κενά διαμερίσματα κατοικιών ή πρώην γραφεία. Συχνότερη χώρα προέλευσης των ατόμων που συντηρούν αυτό το φαινόμενο είναι το Κογκό. Το ποσό συμμετοχής στο ενοίκιο, αν αυτό υπάρχει, είναι κάτι συμβολικό, ενώ η όλη διαδικασία περιγράφηκε κυρίως ως πρακτική αλληλεγγύης παρά εκμετάλλευσης. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί πως αναφέρθηκε ο παράγοντας της ανασφάλειας σε αυτό τον τύπο

πρόσβασης σε κατοικία αναφορικά με το ποιος/α κοιμάται δίπλα στο κάθε άτομο, ακριβώς λόγω της συχνής εναλλαγής των -προσωρινών- ενοίκων αλλά και των διαφορετικών κοινωνικών υποβάθρων που σχετίζονται με αυτούς.

Σε κάθε περίπτωση και σε σχέση με τα παραπάνω, Έλληνας εθελοντής γιατρός στην Αφρική και συγκεκριμένα στην Τανζανία περιγράφει πως στη δημόσια ζωή τους εμφανίζουν μια σωματική εγγύτητα ασυνήθιστη για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, η οποία θα μπορούσε να συσχετιστεί με ένα γενικότερο πνεύμα εγγύτητας και συγκατοίκησης που φαίνεται να είναι πιο διαδεδομένο μεταξύ τους. Ωστόσο η κουλτούρα αυτή δεν έρχεται να ταυτιστεί de facto με τη διάθεση για φιλοξενία, ούτε βέβαια και με τη συνθήκη συγκατοίκησης ως έχει, η οποία σε μεγάλο βαθμό είναι απόρροια μιας ευρύτερης οικονομικής κατάστασης.

Προσθετικά στα παραπάνω, καθώς πολλά άτομα που προέρχονται από την αφρικανική ήπειρο είναι συχνά άστεγα και σε μια συνθήκη επιτακτικών υλικών αναγκών, δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που καταλήγουν να είναι θύματα πολλών μορφών trafficking, με βασικό κίνητρο την "φιλοξενία". Κοινωνική λειτουργός από την Caritas αναφέρει άτυπα ότι με βάση τις αφηγήσεις των ατόμων -κυρίως γυναικών- περίπου ένα στα δέκα άτομα πέφτει θύμα trafficking, ενώ μπορούν να γίνουν εκτιμήσεις για πολύ μεγαλύτερη έκταση του φαινομένου (δηλαδή περίπου ένα στα τρία άτομα) καθότι είναι πολλές οι περιπτώσεις που δεν παραδέχονται ή δεν κοινωνούν τη συνθήκη που βιώνουν. Η απόκλιση αυτή μπορεί να σχετίζεται αφενός με τη ντροπή που τα υποκείμενα μπορεί να νιώθουν στα πλαίσια αυτού του βιώματος, αφετέρου με το ότι δε γίνεται αντιληπτός ο βαθμός της εκμετάλλευσης που υπόκεινται στη συγκυρία μίας τεράστιας αδυναμίας κατά την οποία οι σοβαρότατες αρνητικές πτυχές του φαινομένου συγκρούονται με την επιτακτική ανάγκη για εύρεση στέγης. Συνολικά στις περιπτώσεις αυτές η "φιλοξενία" -που φυσικά μόνο φιλοξενία δεν είναι- διαρκεί από ένα βράδυ έως και εβδομάδες ανάλογα με τη περίπτωση. Ενδεικτικό του μεγέθους της κατάστασης είναι ότι για την αντιμετώπιση του φαινομένου και ακριβώς επειδή παρατηρήθηκαν αυξημένα κρούσματα, άνοιξε ξενώνας ειδικός για θύματα trafficking από την Caritas, ενώ ίδια στόχευση έχει και ο Φάρος.

Στον αντίποδα των παραπάνω, υπάρχουν και περιπτώσεις όπου η στέγαση αυτή γίνεται όντως με όρους πραγματικής φιλοξενίας. Παρατηρείται έτσι το ότι Αφρικανές γυναίκες που βρίσκονται άστεγες στο δρόμο βρίσκουν προσωρινά στέγη μέσω άλλων ομοεθνών τους, ιδίως γυναικών, που ήδη έχουν ήδη δική τους κατοικία, στα πλαίσια μιας φιλοξενίας που μπορεί να θεωρηθεί όντως έκφραση αλληλεγγύης.

Αφγανιστάν

Αναφορικά με τα υποκείμενα με χώρα προέλευσης το Αφγανιστάν, τα στοιχεία τα οποία μπορέσαμε να συγκεντρώσουμε είναι σαφώς λιγότερα. Χαρακτηριστικό είναι ότι γιατρός από τους ΓΧΣ σε σχετική συζήτηση αναφέρει πως άτομα με αυτή η χώρα προέλευσης δημιουργούν συχνά έναν αρκετά κλειστό κύκλο του οποίου η προσέγγιση βρίσκει πολλά εμπόδια καθώς και ότι είναι δύσκολη η παρατήρησή τους λόγω μη εμφανών χαρακτηριστικών που συνδέουν άτομα με τη συγκεκριμένη εθνικότητα. Ωστόσο, από κοινωνική λειτουργό άτυπα αναφέρεται ένα μοντέλο κατά το οποίο για παράδειγμα ένα άτομο από το Αφγανιστάν που βρίσκεται χρόνια στην Ελλάδα και έχει τα απαραίτητα νομικά έγγραφα που του επιτρέπουν να έχει "ορατή" πρόσβαση σε κατοικία, είναι δυνατόν να νοικιάζει ένα διαμέρισμα σε πολλά ομοεθνή του άτομα με ιδιαίτερα υψηλά κόστη. Ενδεικτικά ως προς αυτό μπορεί να συστεγάζονται 25 άτομα ανά διαμέρισμα, σε άθλιες συνθήκες (μη κατάλληλα διαμορφωμένοι χώροι, στρώματα ύπνου το ένα δίπλα στο άλλο), με προσεγγιστικό ατομικό κόστος είτε 5 ευρώ ανά διανυκτέρευση είτε 200 ευρώ το μήνα.

Πακιστάν - Μπαγκλαντές

Από τις αφηγήσεις που συγκεντρώθηκαν σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης σε κατοικία από άτομα με καταγωγή το Πακιστάν ή το Μπαγκλαντές θα μπορούσε να ειπωθεί ότι περιγράφονται δύο διαφορετικά μοντέλα, κοινά χαρακτηριστικά των οποίων είναι η συμβίωση πολλών ατόμων με σχετικά ίσους όρους.

Το πρώτο αφορά τη διαμονή σε κατειλημμένους από τους ίδιους χώρους, οι οποίοι δεν τους ανήκουν ούτε τους μισθώνουν. Οι χώροι αυτοί, που μπορεί σε προηγούμενο χρόνο να ήταν ή όχι κατοικίες, είναι συνήθως σε κακές και εγκαταλειμμένες κατασκευές με απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης ενώ το καθεστώς της κατάληψης, τουλάχιστον όπως περιγράφηκε, φαίνεται να μην έχει από πίσω κάποιο σαφές ιδεολογικό ή/και πολιτικό πρόσημο. Σε αντιστοιχία και με άλλου τύπου καταλήψεις η διαμονή στους χώρους αυτούς διώκεται καθώς είναι εκτός νομικού και ιδιοκτησιακού καθεστώτος, με αποτέλεσμα τα άμεσα εμπλεκόμενα άτομα που διαβιούν υπό αυτούς τους όρους να είναι σε μια συνεχή κινητικότητα. Έτσι, παραμένουν στον εκάστοτε κατειλημμένο χώρο μέχρι να εκδιωχθούν π.χ. από τις αστυνομικές αρχές, καταλαμβάνοντας πιθανά στη συνέχεια έναν άλλο χώρο εκ νέου με τους ίδιους όρους. Ορίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο ένας φαύλος κύκλος επισφάλειας και μίας κατάστασης εκτός νομιμότητας ως προς το ζήτημα της πρόσβασης σε κατοικία αλλά και της κατοίκησης ευρύτερα.

Το δεύτερο μοντέλο αφορά τη συγκατοίκηση συνήθως 6-8 ατόμων σε κάποιο διαμέρισμα, η πρόσβαση στο οποίο εξασφαλίζεται μέσω ενός εξ αυτών που έχει τα απαραίτητα έγγραφα προκειμένου να μπορεί τυπικά να ενοικιάσει στο όνομα του κάποιο διαμέρισμα. Στην περίπτωση αυτή όλοι οι διαμένοντες στο διαμέρισμα, συμπεριλαμβανομένου του ατόμου που

εξασφαλίζει την πρόσβαση σε αυτό, συμμετέχουν ισάξια στο μοίρασμα των εξόδων χωρίς να παρατηρούνται φαινόμενα αισχροκέρδειας. Σε αυτά τα πλαίσια αναφέρθηκε από γιατρό στους ΓΧΣ ότι *"παρατηρείται το φαινόμενο όπου ένας άνδρας από αυτούς (που συχνά φοράει πέδιλα) είναι αυτός που κάνει τις δουλειές του σπιτιού και καλύπτει ακόμα και τις σεξουαλικές ανάγκες των υπολοίπων"*, κάτι το οποίο ωστόσο εμείς δεν είμαστε/ήμασταν σε θέση να διασταυρώσουμε ή να τεκμηριώσουμε.

Πλανόδιος έμπορος λουλουδιών με καταγωγή από το Μπαγκλαντές, κάτοικος της περιοχής μελέτης ο οποίος διαμένει υπό αυτές τις συνθήκες αναφέρει ότι πληρώνει 30 ευρώ το μήνα για συγκατοίκηση με 7 άτομα, με τα οποία μοιράζονται όλα τα τρέχοντα έξοδα. Ο ίδιος περιγράφει ότι θα ήθελε να μένει μαζί με τη γυναίκα του και τα τρία παιδιά του, που στην παρούσα φάση βρίσκονται στο Μπαγκλαντές και τους στέλνει χρήματα, όμως υπάρχουν ποικίλα οικονομικά εμπόδια για να πραγματοποιηθεί αυτό. Ενδιαφέρον ως προς αυτό και γενικά ως προς τις συνθήκες με τις οποίες έχει έρθει αντιμέτωπος κατά τη μετανάστευση του είναι ότι έδωσε 10.000 ευρώ προκειμένου να έρθει στην Ελλάδα, ενώ τελικά χρειάστηκε να περπατήσει τρεις μήνες προκειμένου να έρθει στην Ελλάδα από το Αφγανιστάν με τα πόδια. Παράλληλα, έχει μια αξία να αναφερθεί εδώ ότι καθ'όλη τη διάρκεια της συζήτησής μας υπήρχε εκ μέρους του ένα αίσθημα φόβου και ανασφάλειας που εκφραζόταν μέσα από τη τακτική προσπάθειά του να δείξει τα νομικά του έγγραφα, που περιελάμβαναν και τον τόπο κατοικίας, η οποία είναι μάλλον ενδεικτική των βιωμάτων του σε σχέση με τη γενικότερη στάση της ελληνικής κοινωνίας.

Σοφοκλέους. Προσωπικό αρχείο

Βέβαια, η αξιοπρεπής διαβίωση όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω δεν αφορά αποκλειστικά την κατοικία ως τέτοια αλλά και το δικαίωμα στην πρόσβαση σε υγεία, εκπαίδευση, εργασία. Συνολικά οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες είτε αποκλείονται εξ αρχής από την πρόσβαση στα προηγούμενα, είτε μέσω των πολύπλοκων διαδικασιών αλλά και της ίδιας της αδυναμίας του κράτους να λειτουργήσει ικανοποιητικά ως κράτος πρόνοιας απομακρύνονται από αυτά με ένα μέρος του κενού να καλύπτεται αποσπασματικά από πρωτοβουλίες αλληλεγγύης και ΜΚΟ. Το αποτέλεσμα ωστόσο παραμένει σχεδόν το ίδιο. Οι συνθήκες δηλαδή παραμένουν δυσμενείς για τα ίδια τα άτομα που σχετίζονται άμεσα με τις καταστάσεις αυτές.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά την πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη, ενώ θεωρητικά μεταναστευτικός πληθυσμός και πρόσφυγες δικαιούνται περίθαλψη στις κρατικές μονάδες υγείας, αυτή βρίσκει τακτικά εμπόδιο την επικοινωνία. Το πρακτικό, λοιπόν, εμπόδιο της έλλειψης διερμηνέων απομακρύνει στην πραγματικότητα από την πρόσβαση σε υγεία ενώ για αυτόν ακριβώς το λόγο οργανώσεις, όπως για παράδειγμα η Caritas, παρέχουν διερμηνείς αν και αυτό συμβαίνει μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Την προβληματική αυτή έρχεται να καλύψει σε πολλές περιπτώσεις το λεγόμενο σκιώδες κράτος, για παράδειγμα μέσω ΜΚΟ που επιτελούν ιατρικό έργο. Έτσι, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα ως οργάνωση περιθάλλουν τους πάντες χωρίς κανένα αντίτιμο κάτι το οποίο όπως και οι ίδιοι μας αναφέρουν πολλοί δεν γνωρίζουν. Ενδεικτικό αυτού είναι ότι συχνά Έλληνες ρωτάνε κατά το τέλος της εξέτασης τι χρωστάνε ενώ αυτοί που κυρίως απευθύνονται σε αυτούς είναι οι τακτοποιημένοι σε διαμερίσματα από ΜΚΟ και την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ. Υπό περιπτώσεις οι ΓΧΣ παραπέμπουν σε γιατρούς νοσοκομείων και παρέχουν συχνά διερμηνείς - σίγουρα συχνότερα συγκριτικά με άλλες οργανώσεις, ωστόσο αυτό παραμένει σε πιο εξειδικευμένα ή ακραία περιστατικά.

Σημειώνεται ότι οι γιατροί στους ΓΧΣ οφείλουν στα πλαίσια της οργάνωσης να ακολουθούν τη λογική της πολιτικής ουδετερότητας ενώ δεν εργάζονται αλλού με την ιδιότητά τους αυτή πέρα από τους δικούς τους χώρους (αν το κάνουν το κάνουν εθελοντικά, χωρίς τα γιλέκα τους). Έτσι, για παράδειγμα, δεν πάνε στα camps ως ΓΧΣ ενώ ανέφεραν ότι θα πήγαιναν μόνο με αντίστοιχη συλλογική απόφαση.

Οι πρόσφυγες κάνοντας αίτηση για άσυλο παίρνουν ΑΜΚΑ για ιατρική περίθαλψη, ενώ οι περισσότεροι μετανάστες κάτοχοι εγγράφων έχουν ήδη. Για την απόδοση ΑΜΚΑ συνήθως χρειάζονται τη βοήθεια κοινωνικών λειτουργών οπότε εκεί υπάρχει πιθανά ένα πεδίο διάδρασης με διάφορες δομές και οργανώσεις. Εργαζόμενη στους ΓΧΣ αναφέρει ότι όσοι δεν έχουν ΑΜΚΑ είναι κατά βάση άτομα που για διάφορους λόγους δε χρειάστηκε μέχρι τη δεδομένη στιγμή να βγάλουν. Ωστόσο η συνολική αυτή αφήγηση αφορά προφανώς μόνο τα άτομα που έχουν στην κατοχή τους

τα απαραίτητα νομικά έγγραφα για παραμονή στην Ελλάδα, αφήνοντας εκτός και χωρίς πρόσβαση σε κρατικούς φορείς υγείας μία μεγάλη μερίδα πληθυσμού η οποία διαμένει στη χώρα άτυπα.

Σε γενικές γραμμές μπορεί να ειπωθεί ότι το ζήτημα της κοινωνικής "επανένταξης"⁶ αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα θέματα για τις κοινωνικές αυτές ομάδες. Αυτό εμπίπτει και στις αρμοδιότητες των κοινωνικών λειτουργών που εργάζονται σχεδόν σε όλες τις δομές, στόχος των οποίων είναι να δώσουν κίνητρα σε μετανάστες (κυρίως τον πρώτο καιρό της μετανάστευσης) και πρόσφυγες ώστε να κάνουν δραστηριότητες στην πόλη προκειμένου να εξοικειωθούν με τη ζωή στη γειτονιά και κατ' επέκταση στην πόλη ευρύτερα. Η διαδικασία αυτή φαίνεται να είναι ευκολότερη για τα παιδιά –για παράδειγμα μέσω του σχολείου– ενώ για τα ηλικιωμένα άτομα που βρίσκονται σε έναν νέο και ξένο για αυτά τόπο, συχνά χωρίς να γνωρίζουν τη γλώσσα, είναι σημαντικά δυσκολότερη.

Αντίστοιχα, στις αρμοδιότητες των κοινωνικών λειτουργών εντάσσεται και η απόδοση ΑΦΜ, διαδικασία αρκετά δύσκολη και χρονοβόρα, που είναι ίσως το σημαντικότερο βήμα προς την κατεύθυνση της εύρεσης εργασίας, σε τυπικό-επίσημο επίπεδο τουλάχιστον. Η δυσκολία αυτή εγείρει ακολούθως ερωτήματα σχετικά με τις εργασιακές συνθήκες υπό τις οποίες μετανάστες και μετανάστριες χαμηλών οικονομικών στρωμάτων καταλήγουν να εργάζονται, τον τύπο της εργασίας καθώς και το βαθμό που οι διάφορες επιλογές τους ως προς το κομμάτι αυτό είναι απόρροια προσωπικών θέλω ή μία έσχατη λύση σε ένα σκληρό και άκαμπτο σύστημα που άμεσα ή έμμεσα τα περιθωριοποιεί.

⁶ Πρόκειται για καταχρηστική χρήση του όρου εφόσον αυτός χρησιμοποιήθηκε στις αφηγήσεις, και δεν ταυτιζόμαστε με αυτόν καθότι προϋποθέτει μια σειρά παραδοχών σχετικά με ζητήματα ένταξης, a priori περιθωριοποίησης κλπ

Κοντά στην πλατεία Ομονοίας. Προσωπικό αρχείο

Πειραιώς 4. Προσωπικό αρχείο

Απολογισμός – Προβληματισμοί

Σκοπός της εργασίας ήταν και είναι η επισκόπηση συνολικά των συνθηκών διαβίωσης τόσο σε επίπεδο κατοικίας όσο και σε πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες αλλά και γενικά αναφορικά με τη δράση και συσπείρωση των αοράτων στο δημόσιο χώρο. Αυτό που παρατηρήθηκε προσεγγίζοντας το ζήτημα των αοράτων είναι ότι δεν πρόκειται για μία ομοιογενή ομάδα π.χ. μεταναστών σε ακραία φτώχεια αλλά για ένα ετερογενές μίγμα με πολλές διαφοροποιήσεις εντός του όπου πέρα από το ζήτημα της εθνικότητας οι όλοι συσχετισμοί περιπλέκονται αν λάβουμε υπόψη τοξικοεξαρτημένα άτομα, μετανάστες η μη, θύματα trafficking κλπ.

Έτσι λοιπόν, τα αρχικά ερωτήματα που τέθηκαν εκλήφθηκαν περισσότερο από εμάς σαν αφορμές για να προσεγγίσουμε το σύνθετο αυτό ζήτημα και όχι ως αυτόνομοι προβληματισμοί που χρίζουν μιας άμεσης απάντησης. Σε κάθε περίπτωση άρχισε να διαφαίνεται ότι το φαινόμενο είναι περισσότερο πολύπλοκο και σύνθετο από αυτό που αρχικά είχαμε υποθέσει και αν για παράδειγμα επιχειρηθεί μια εστίαση σε κάθε μία από τις υποομάδες που αναφέρθηκαν προηγουμένως, αυτό θα οδηγούσε σε πολλές διαφορετικές και εκτενείς συζητήσεις. Ωστόσο στην παρούσα φάση καθώς μεγάλο τμήμα της έρευνας αφορά ζητήματα κατοικίας και πρόσβασης σε αυτή και επειδή ακριβώς τα ζητήματα αυτά δεν είναι ποτέ αμιγώς μονοδιάστατα αλλά ζητήματα που αφορούν την ευρύτερη έννοια της κατοίκησης και που σχετίζονται με την πόλη, τους χώρους της και τα βιώματα σε αυτούς, οι διαφοροποιήσεις θα εκτείνονταν σε αναλυτικότερη έρευνα σε όλα αυτά τα επίπεδα.

Γενικότερα οι πτυχές αυτές της καθημερινότητας που δεν αφορούν μόνο την κατοικία αλλά τη γενικότερη ζωή στην πόλη μπορούν να ιδωθούν ως στοιχεία που μεταξύ άλλων συγκροτούν την ευρύτερη έννοια του πολιτισμού. Γίνεται λόγος για μία περιοχή που είναι πολιτισμικό κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό αποτέλεσμα της τωρινής τάξης πραγμάτων τόσο στην Ελλάδα όσο και σε διεθνές επίπεδο. Σε κάθε περίπτωση η έννοια του πολιτισμού δεν είναι αυθύπαρκτη καθώς διαπλέκεται με το κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό γίγνεσθαι σε ένα δεδομένο χωροχρόνο, ενώ οι εξελίξεις στη μία πλευρά επηρεάζουν και καθορίζουν την πορεία της άλλης.

Γίνεται λοιπόν λόγος για πολιτισμό που επικεντρώνεται στη συνθήκη της καθημερινής ζωής υπαρκτών κατοίκων και όχι των ιδανικών “κατοίκων” που η κυρίαρχη αφήγηση με κάθε αφορμή –όπως για παράδειγμα το Σ.Ο.Α.Π- αναφέρει και προσπαθεί να στηρίξει το “δικαίωμά” τους για επαναφορά στο κέντρο της Αθήνας. Στην πραγματικότητα αυτό μεταφράζεται σε μια οργανωμένη προσπάθεια της κυρίαρχης αφήγησης να ανακτήσει με τους δικούς της όρους το κέντρο της πόλης.

Αυτή η πολιτισμική υπόσταση της καθημερινότητας που αναφέρεται στους υπαρκτούς κατοίκους και συνδέεται εκτός των άλλων με την ανάγκη για συσπείρωση και αλληλοβοήθεια έρχεται σε πλήρη σύγκρουση με στείρες αφηγήσεις που παρουσιάζουν τον πολιτισμό ως θέαμα συσχετίζοντάς τον με την πολιτισμική κατανάλωση. Μία τέτοια αντίληψη διαχωρίζει τον πολιτισμό σε συγκεκριμένα και αποσπασματικά γεγονότα αποστασιοποιώντας τον τόσο από την καθημερινότητα ως βίωμα όσο και από τους χώρους της ίδιας της καθημερινότητας εγκιβωτίζοντάς τον σε μεγαλεπήβολα μουσεία.

Η αντίληψη αυτή είναι με τη σειρά της τμήμα του κυρίαρχου λόγου που επιχειρεί γενικότερα να παρουσιάσει τον πολιτισμό με ένα συγκεκριμένο θετικό πρόσημο και στα πλαίσια που ταιριάζει με το αφήγημά του. Επομένως ο πολιτισμός αντί να παρουσιάζεται ως κάτι σχετικό με την καθημερινότητα –και των αρνητικών πλευρών της– όπως την βιώνει ολόκληρο το σύνολο που χρησιμοποιεί τους χώρους της πόλης, διαφημίζεται ως ένα προϊόν προς κατανάλωση και με συγκεκριμένους όρους. Σε αυτά τα πλαίσια δημιουργούνται και τάσεις για σαφή ορισμό ταυτοτήτων στα κέντρα των πόλεων (π.χ. ΣΟΑΠ) ως μέρος της ίδιας διαχειριστικής λογικής υπέρ της διατήρησης καταστάσεων⁷ και που εν τέλει καταλήγουν στο αφήγημα της “βιωσιμότητας”.

Αν η βιωσιμότητα ορίζεται ως η ικανότητα ενός συστήματος να διαρκεί λαμβάνοντας υπόψη τον τομέα της οικονομίας και την κοινωνική ισότητα προκαλώντας λίγη ή καθόλου ζημιά στο περιβάλλον, ο πολιτισμός, όπως τον αντιλαμβανόμαστε συσχετισμένο με το σύνολο της ζωής σε ένα κόσμο ενιαίο με αλληλεπίδραση διαφορετικών δυνάμεων σε αυτόν, μάλλον έρχεται να συγκρουστεί με τη λογική της βιωσιμότητας. Επομένως μέσω της απεικόνισης συγκεκριμένων φαινομένων όπως τα προηγούμενα καταδεικνύεται ένα σύστημα που καταρρέει και παλεύει να διατηρηθεί. Για παράδειγμα όταν παίρνονται μέτρα στην κατεύθυνση της υποτιθέμενης βιωσιμότητας στρεφόμενα σε “πράσινες πόλεις” και στην άοριστη “αξιοποίηση του δημοσίου χώρου” αγνοώντας τον πληθυσμό που πραγματικά κατοικεί στην πόλη, τότε αυτός παραμένει στη σφαίρα του αόρατου χωρίς επί της ουσίας να βελτιώνονται οι συνθήκες που ζει.

Συνοδευτικά προς τη φορτισμένη έμπρακτη ερμηνεία της βιωσιμότητας εντοπίζεται αυτή της ανάπτυξης. Έχοντας ως σκέψη ότι η ανάπτυξη μπορεί να είναι συμπεριληπτική αν περιλαμβάνει επί του πρακτέου –και όχι μόνο σε θεωρητικό/αναλυτικό επίπεδο– ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, χρειάζεται να τονιστεί πως στην παρούσα συγκυρία η έννοια αυτή είναι φορτισμένη ιδεολογικά και σε κάθε περίπτωση έχει σημασία ότι διατυπώνεται από συγκεκριμένα υποκείμενα και εντός ενός δεδομένου context. Υπό αυτό το πρίσμα, ακόμα και αν επανανοηματοδοτήσουμε την

⁷ Εξαιρέση αποτελούν τμηματικές ενέργειες της λογικής αυτής που προωθούν π.χ. έντονες πληθυσμιακές αλλαγές εξυπηρετώντας ίδια συμφέροντα.

έννοια ανάπτυξη με ένα διαφορετικό από τον κυρίαρχο τρόπο, που συμβαδίζει με τη δική μας ιδεολογική θέση, έννοιες όπως αναπτυξιακή πολιτική και καινοτομία κρίνονται από και για εμάς μάλλον ακατάλληλες. Εκτός αυτού, ο όρος ως τέτοιος εμπεριέχει εγγενώς και υπονοεί την ύπαρξη κάποιου "υποανάπτυκτου" που χρειάζεται να αναπτυχθεί. Επομένως, γεννιέται το ερώτημα ποιο είναι το υποκείμενο που αποφασίζει και προωθεί την ανάπτυξη κάποιου "άλλου" χωρίς αυτό να έχει ξεκινήσει ως επιδίωξη από αυτή την "άλλη" ομάδα καθώς και με ποια κριτήρια ορίζεται η ανάπτυξη. Πιο συγκεκριμένα, κατά πόσο μια οικονομικά εύρωστη κοινωνική ομάδα με διαλυμένους κοινωνικούς δεσμούς μπορεί να θεωρηθεί ανεπτυγμένη ή μία ευπαθής οικονομικά ομάδα με ισχυρούς κοινωνικούς δεσμούς υποανάπτυκτη; Βέβαια, καθώς υπάρχει ο κίνδυνος να παρερμηνευθεί η παραπάνω αφήγηση ως μηδενιστική που αντιμετωπίζει τις διάφορες ομάδες και άτομα ως έχοντα ίδιες δυνατότητες και ευκαιρίες, θεμιτό είναι να ξεκαθαριστεί σε αυτό το σημείο πως τα παραπάνω είναι μια κριτική στον όρο ανάπτυξη ο οποίος εμπεριέχει μία ιεραρχία και μία εκ των άνω παρέμβαση. Αντιπαραθετικά με μία ισοπεδωτική ρητορική, στόχος είναι η ανάδειξη των συγκεκριμένων αναγκών των εκάστοτε ευπαθών ομάδων καθώς και η πηγή από την οποία η προβληματική αυτή κατάσταση εκκινεί.

Επιστρέφοντας στην έννοια του πολιτισμού, κρίνεται αναγκαία λοιπόν η υπέρβαση της έννοιας του "υποανάπτυκτου", του "άλλου", του "ξένου" ούτως ώστε να γίνει εφικτή η πολύπλευρη απεικόνιση της πολυπολιτισμικής ταυτότητας της πόλης που εν τέλει είναι και η πολιτισμική ταυτότητα της περιοχής μελέτης. Ταυτόχρονα οφείλει να γίνει συζήτηση για συμπεριληπτικότητα και όχι αφομοίωση, με σχέσεις ουσιαστικής συνύπαρξης, διάδρασης και σύμπραξης, με γνώμονα την έννοια της οικουμενικότητας και όχι αυτή της παγκοσμιοποίησης.

Η προσπάθεια αυτή είναι επί της ουσίας μια σκιαγράφηση προβλημάτων που φαίνεται να έχουν ως κοινό παρονομαστή τη μη αξιοπρεπή διαβίωση και το φαύλο κύκλο της υποβάθμισης που οδηγεί σε περαιτέρω υποβάθμιση. Από τη στιγμή που ορισμένα "αόρατα" άτομα έχουν φτάσει να χαρακτηρίζονται ως τέτοια λόγω της περιθωριοποίησής τους -που προκύπτει και από την επιλεκτική "θέασή" τους από τους επίσημους θεσμούς- δεν παρατηρούν ουσιαστικές βελτιώσεις στις εργασιακές και οικονομικές συνθήκες της καθημερινότητάς τους και έτσι αναγκάζονται να παραμείνουν σε αυτή την "αθέατη" συνθήκη καθημερινότητας, με συχνή -και επικίνδυνη για τα ίδια- κατάληξη σε ολοένα και περισσότερο "αόρατη" πραγματικότητα.

Συνολικά, για την προσέγγιση της εμπειρίας και των ευρύτερων συνθηκών κατοίκησης ευπαθών κοινωνικά ομάδων σε μια περιοχή, η συμπεριληπτικότητα των αφηγήσεων των ίδιων αυτών υποκειμένων είναι κάτι αναγκαίο, καθότι η δική τους οπτική είναι καθοριστική και ιδιαίτερα βαρύνουσας σημασίας. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή προϋποθέτει τουλάχιστον καθημερινή τριβή σε μεγάλο βάθος χρόνου με τις ομάδες αυτές (στη συγκεκριμένη περίπτωση με το μεταναστευτικό πληθυσμό) έτσι ώστε να επέλθει ουσιαστική οικειότητα που θα οδηγήσει σε αποτελεσματικότερη κατανόηση των τρόπων με τους οποίους λειτουργούν. Λόγω χρονικών ορίων και συνθηκών αυτό δεν πραγματοποιήθηκε πλήρως, με το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας να στηρίζεται σε αφηγήσεις αφηγήσεων μέσω των ομάδων και φορέων που ήρθαμε σε επαφή. Μέσω αυτής της βαθύτερης αλληλεπίδρασης και συζήτησης θα μπορούσε να αποδοθεί το πως τα ίδια τα υποκείμενα ως άτομα και ως ομάδες μέσω δικτυώσεων αντιδρούν, τοποθετούνται και απαντούν στην υπάρχουσα κατάσταση καθώς είναι κοντόφθαλμο να δημιουργείται η εντύπωση ότι παρουσιάζονται ως παθητικά θύματα και δέκτες καταστάσεων τη στιγμή που είναι ενεργά υποκείμενα. Επιπρόσθετα η βιωματική προσέγγιση του ζητήματος και η προσπάθεια ένταξης στην καθημερινότητα αυτών των ανθρώπων είναι σίγουρα ουσιαστικότερη από μεμονωμένα βιβλιογραφικές και αποσπασματικές προσεγγίσεις.

Επίσης, αναφορικά με το ζήτημα του πως μπορεί να ιδωθεί το θέμα της άορατης κατοίκησης και της κατοίκησης αοράτων σε μεγαλύτερη κλίμακα πέραν της συγκεκριμένης περιοχής που στα πλαίσια της εργασίας εξετάζεται, υπάρχει άμεση σύνδεση με τον τρόπο προσέγγισης μας ως τέτοιο. Καθώς πρόκειται για μία απεικόνιση ενός φαινομένου και όχι για ένα υλικό πείραμα, η προσέγγιση άλλων περιοχών θα μπορούσε να γίνει βάση της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε και προτείνεται. Ιδεολογικά η προσέγγισή μας αρχίζει από την πεποίθηση πως συγκεκριμένες πολιτικές περιθωριοποιούν συγκεκριμένες ομάδες, ρίχνοντάς τις σε ένα φαύλο κύκλο από όπου δε μπορούν να διαφύγουν εύκολα. Ακολουθώντας μία αντίστοιχη μεθοδολογική πορεία μπορεί να απεικονιστεί το πως τέτοιες πολιτικές επιδρούν στη ζωή συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων σε μια περιοχή με διαφορετικά πληθυσμιακά χαρακτηριστικά και δημιουργούν παρόμοιους ή ακόμα και διαφορετικούς τύπους "αοράτων".

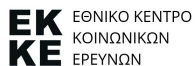
Η προσπάθεια απεικόνισης αυτών των καταστάσεων είναι ένα πρώτο βήμα το οποίο ειδικά από μέρους της κυρίαρχης ιδεολογίας όχι μόνο δε γίνεται ποτέ, αλλά συχνά αποθαρρύνεται. Παράλληλα, η φύση των καταστάσεων αυτών που είναι κοντά στην έννοια του άτυπου από μόνη της δε βοηθάει επίσης στην καταγραφή των φαινομένων. Ζητούμενο σε κάθε περίπτωση είναι να εντοπιστεί μια υλική και απτή βελτίωση στη ζωή αυτών των ανθρώπων μέσω πολυεπίπεδων διεκδικήσεων όχι μόνο των άμεσα εμπλεκόμενων αλλά συνολικά της κοινωνίας. Σίγουρα παρουσιάζεται ένα πλήθος πρακτικών δυσκολιών ακόμα και για την ίδια την απεικόνιση του φαινομένου πόσο μάλλον στην εύρεση μίας σαφούς

και απόλυτης απάντησης αν μπορεί καν να γίνει λόγος για τέτοια. Σε αυτά τα πλαίσια κλείνουμε όχι με μια απάντηση αλλά με ένα σαφές ερώτημα που αποτελεί την αφετηρία για τις διεκδικήσεις αυτές. Κατά πόσο μπορεί να επέλθει μία ουσιαστική μετατόπιση υπέρ των ευπαθών αυτών ομάδων σε ζητήματα κατοικίας και κατοίκησης εν γένει αν παράλληλα δεν υπάρχει μία βελτίωση σε όλα τα επίπεδα σχετικά με την αξιοπρεπή διαβίωση και εργασία, την εξασφαλισμένη πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την ελεύθερη έκφραση και δράση;

Νυχτοπερπατήματα. Προσωπικό αρχείο

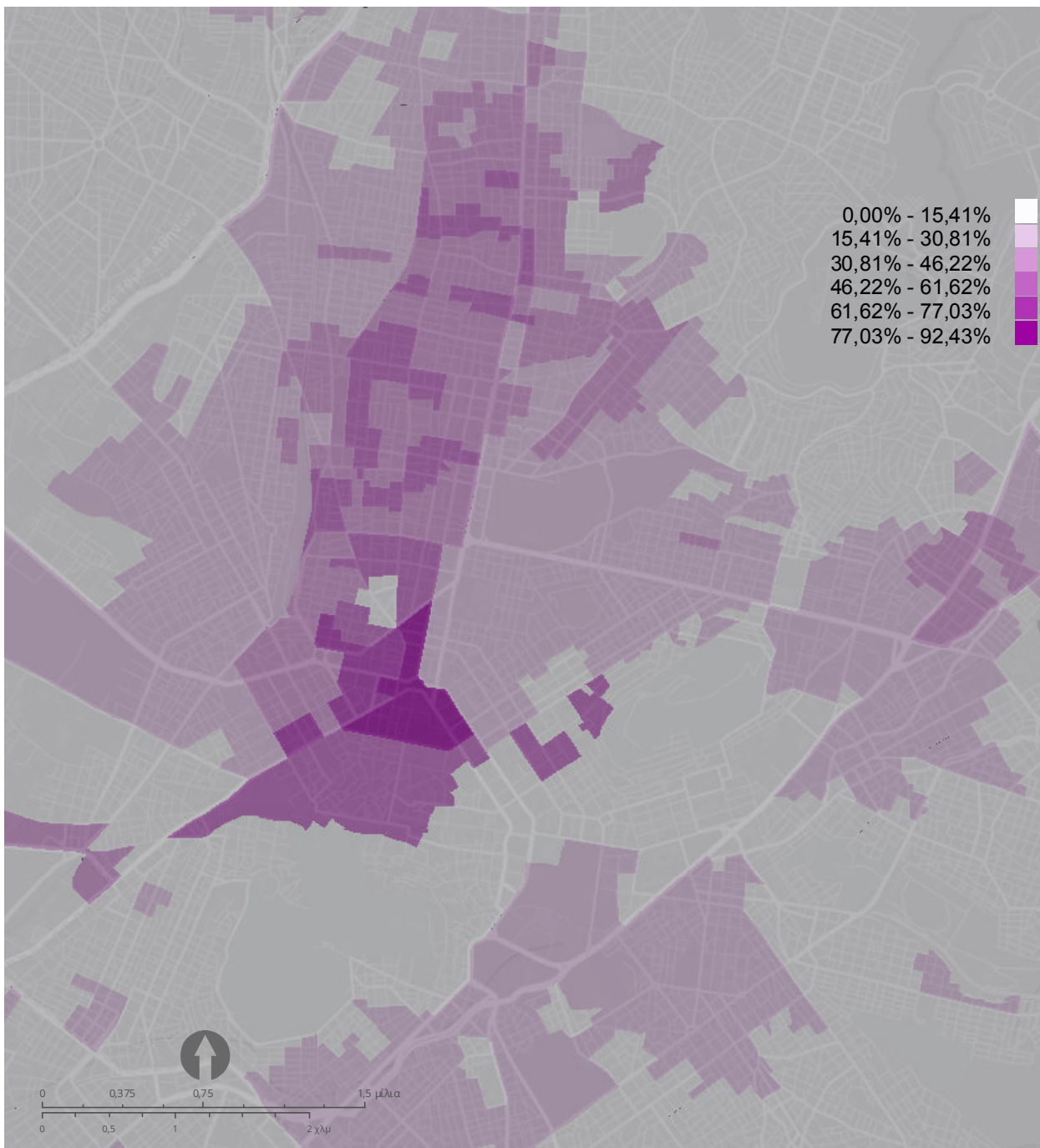
Παράρτημα Α - Χάρτες

Χαρτογραφικό Πανόραμα Απογραφικών Δεδομένων 1991-2011

Επίπεδο χωρικής διαίρεσης: Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)
Έτος απογραφής: 2011
Θεματική ενότητα: Πληθυσμός
Κατηγορία: Υψηλότητα (συγκεντρωτικά)
Μεταβλητή: Άλλης χωρας(Ποσοστό)

Μονάδα μέτρησης: Ποσοστό ατόμων στο σύνολο της δημοτικής ενότητας

Μέθοδος ταξινόμησης: Ίσα διαστήματα (equal intervals)

Ημερομηνία εκτύπωσης: 27/06/2017. Πηγή: <http://panorama.s.statistics.gr/> Copyright © εφαρμογή 2013-2015 Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
Χαρτογραφικό υπόβαθρο: Esri, HERE, DeLorme, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS user community

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού & Θρησκείας
Παράρτημα Έρευνας & Στατιστικής

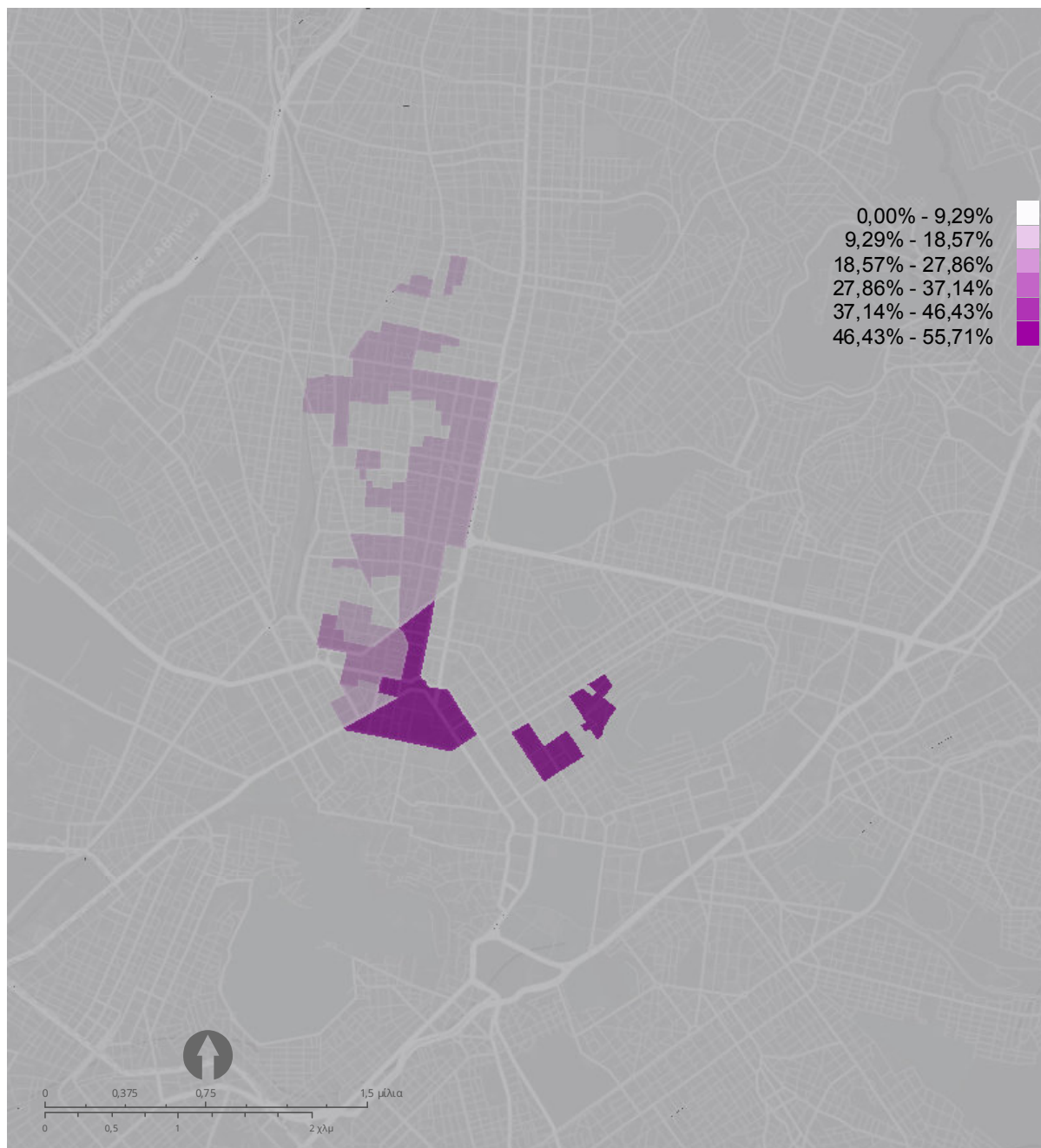
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

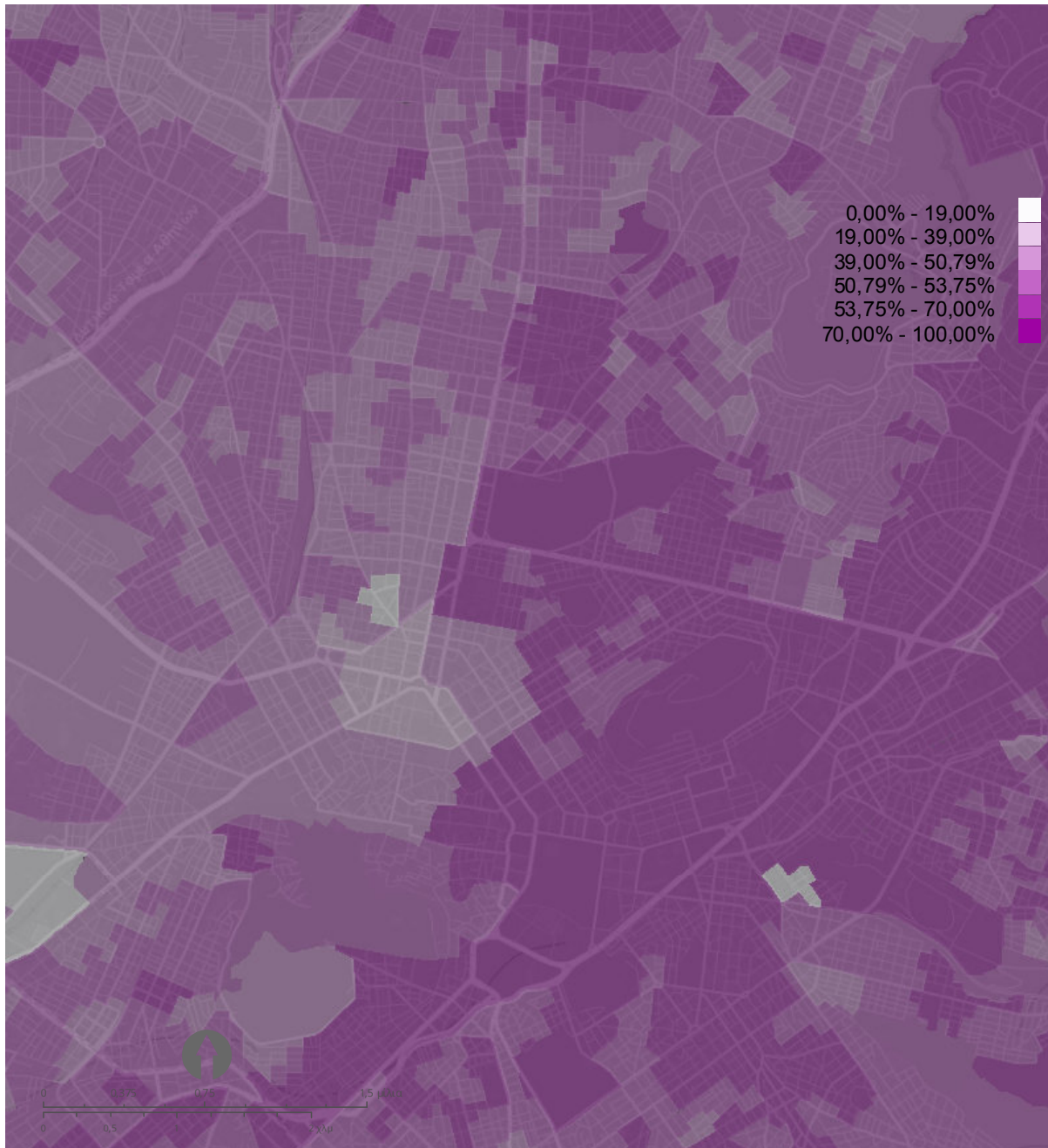
ΕΣΠΑ
2007-2013

η περιφέρεια στο πλαίσιο της ανάπτυξης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ Κ) και των Π.Ε.Π. Αττικής, Π.Ε.Π. Μακεδονίας - Θράκης

Επίπεδο χωρικής διαίρεσης: Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)
Έτος απογραφής: 2011
Θεματική ενότητα: Πληθυσμός
Κατηγορία: Υψηλότητα (επίπεδο ανάπτυξης) (Επίπεδο 3)
Μεταβλητή: Λοιπών χωρών Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής(Ποσοστό)

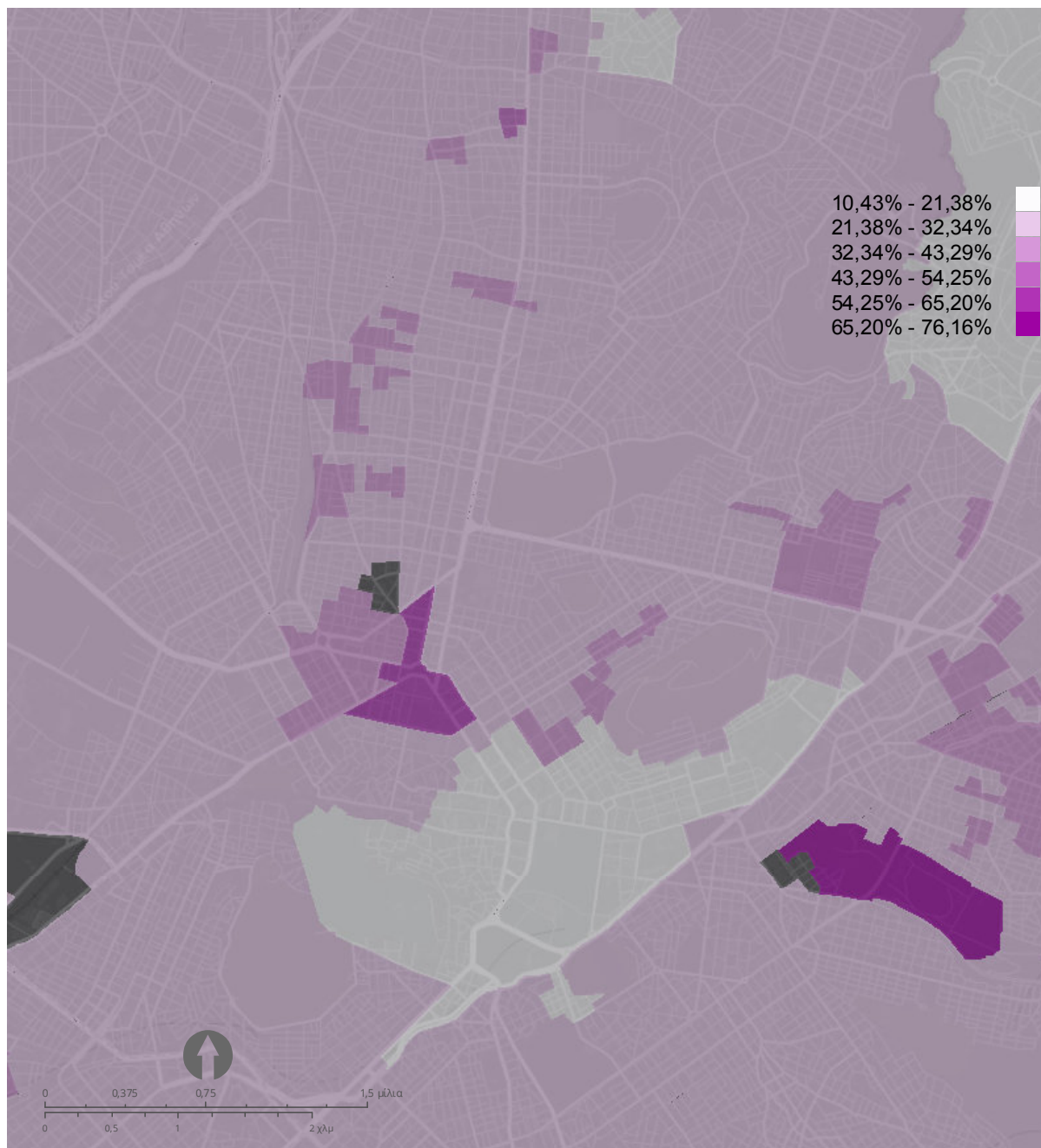

Επίπεδο χωρικής διαίρεσης: Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)
Έτος απογραφής: 2011
Θεματική ενότητα: Πληθυσμός
Κατηγορία: Φύλο
Μεταβλητή: Γυναίκες(Ποσοστό)

Μονάδα μέτρησης: Ποσοστό ατόμων στο σύνολο της διοικητικής ενότητας
Μέθοδος ταξινόμησης: Ομοιογενείς κλάσεις (Jenks)
Ημερομηνία εκτύπωσης: 27/06/2017. Πηγή: <http://panoramap.s.statistics.gr/> Copyright © εφαρμογή 2013-2015 Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
Χαρτογραφικό υπόβαθρο: Esri, HERE, DeLorme, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS user community

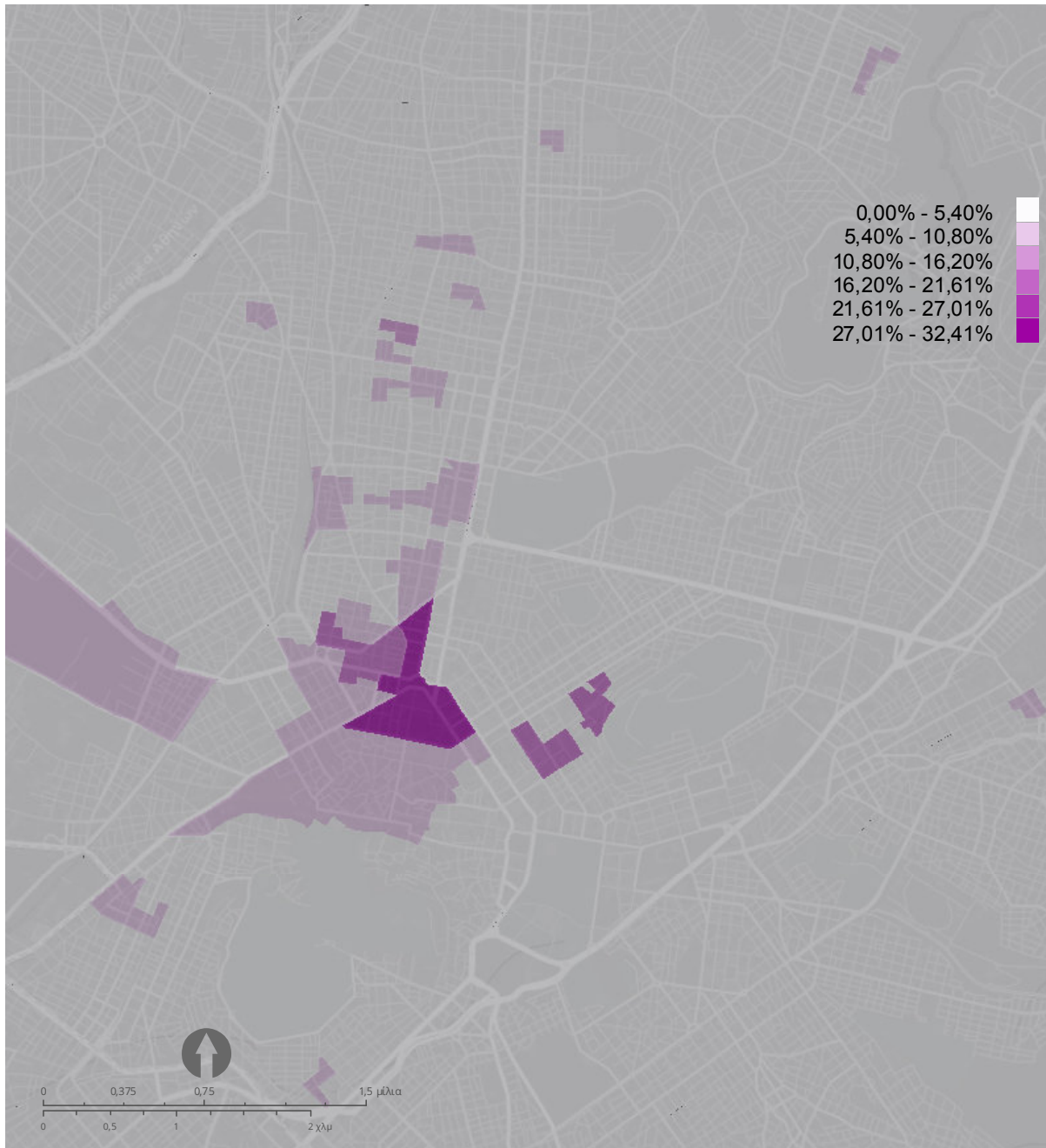
Επίπεδο χωρικής διαίρεσης: Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)
Έτος απογραφής: 2011
Θεματική ενότητα: Πληθυσμός
Κατηγορία: Ηλικία (Επίπεδο 1)
Μεταβλητή: 15-34 (άτομα στην ύστερη εφηβεία και νέοι ενήλικες)(Ποσοστό)

Μονάδα μέτρησης: Ποσοστό ατόμων σε ο σύνολο της διοικητικής ενότητας
Μέθοδος ταξινόμησης: Ίσα διαστήματα (equal intervals)

Ημερομηνία εκτύπωσης: 27/06/2017. Πηγή: <http://panoram.s.statistics.gr/> Copyright © εφαρμογή 2013-2015 Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
Χαρτογραφικό υπόβαθρο: Esri, HERE, DeLorme, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS user community

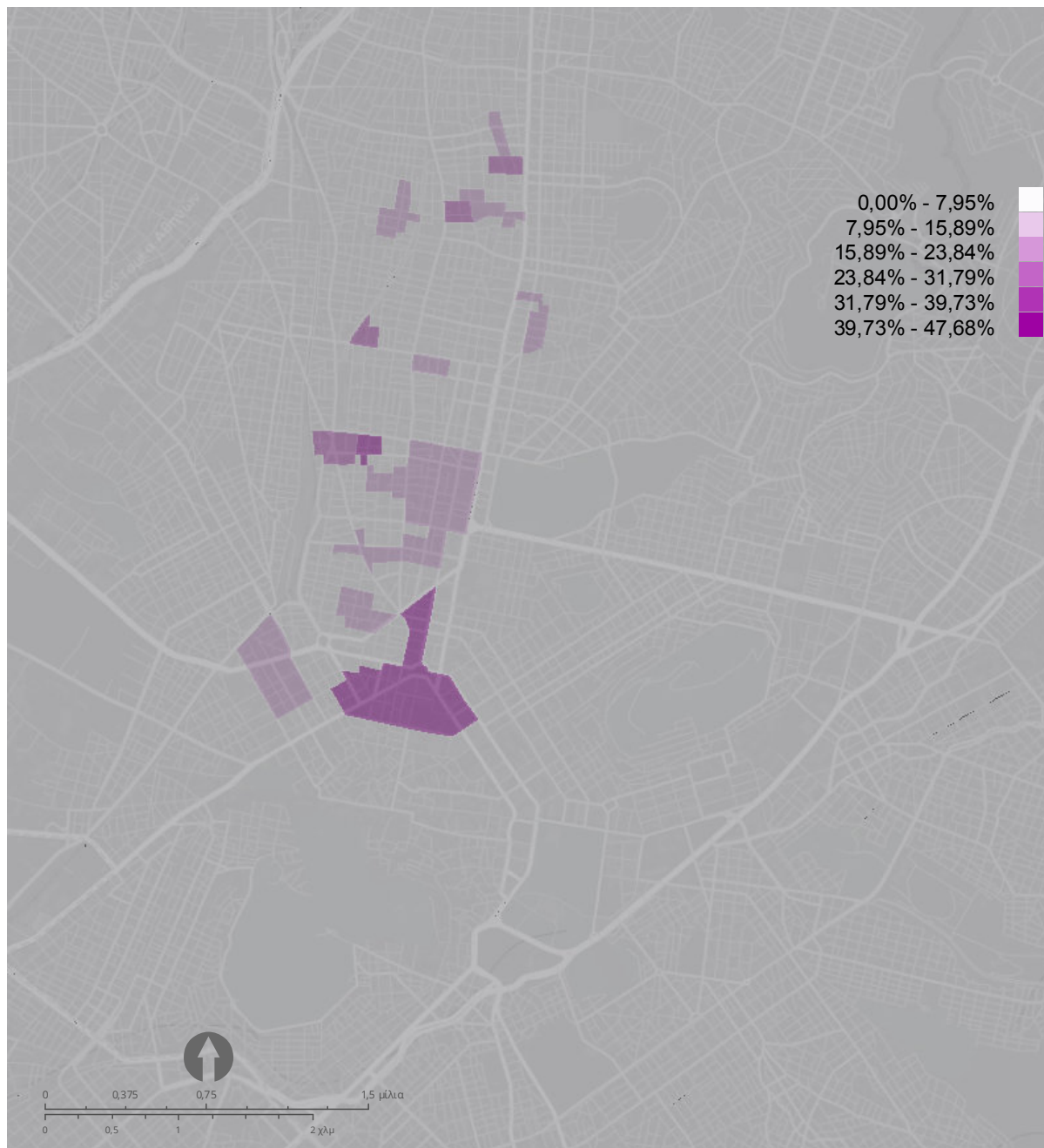
Επίπεδο χωρικής διαίρεσης: Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)
Έτος απογραφής: 2011
Θεματική ενότητα: Απασχόληση
Κατηγορία: Κύρια ασχολία
Μεταβλητή: Ζητούσε εργασία για πρώτη φορά (Νέοι άνεργοι)(Ποσοστό)

Μονάδα μέτρησης: Ποσοστό ατόμων επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού διοικητικής ενότητας
Μέθοδος ταξινόμησης: Ίσα διαστήματα (equal intervals)
Ημερομηνία εκτύπωσης: 27/06/2017. Πηγή: <http://panoramap.s.statistics.gr/> Copyright © εφαρμογή 2013-2015 Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
Χαρτ ογραφικό υπόβαθρο: Esri, HERE, DeLorme, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS user community

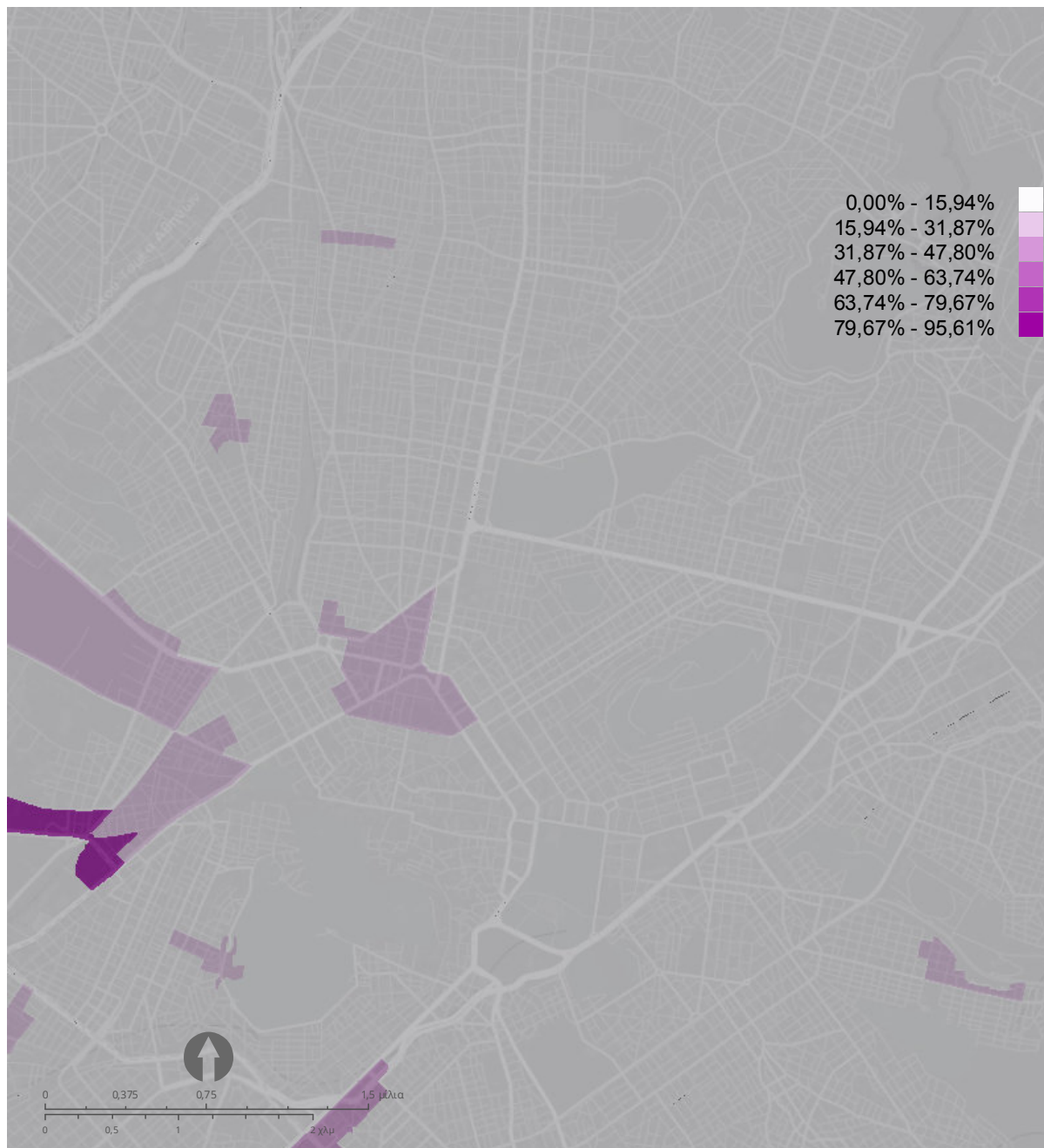
Χαρτογραφικό Πανόραμα Απογραφικών Δεδομένων 1991-2011

Επίπεδο χωρικής διαίρεσης: Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)
Έτος απογραφής: 2011
Θεματική ενότητα: Κατοικία
Κατηγορία: Κύρια χρησιμοποιούμενη πηγή ενέργειας για μαγείρεμα
Μεταβλητή: Άλλη(Ποσοστό)

Μονάδα μέτρησης: Ποσοστό ατόμων στο σύνολο της διοικητικής ενότητας
Μέθοδος ταξινόμησης: Ισα διαστήματα (equal intervals)
Ημερομηνία εκτύπωσης: 27/06/2017. Πηγή: <http://panorama.s.statistics.gr/> Copyright © εφαρμογής 2013-2015 Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
Χαρτογραφικό υπόβαθρο: Esri, HERE, DeLorme, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS user community

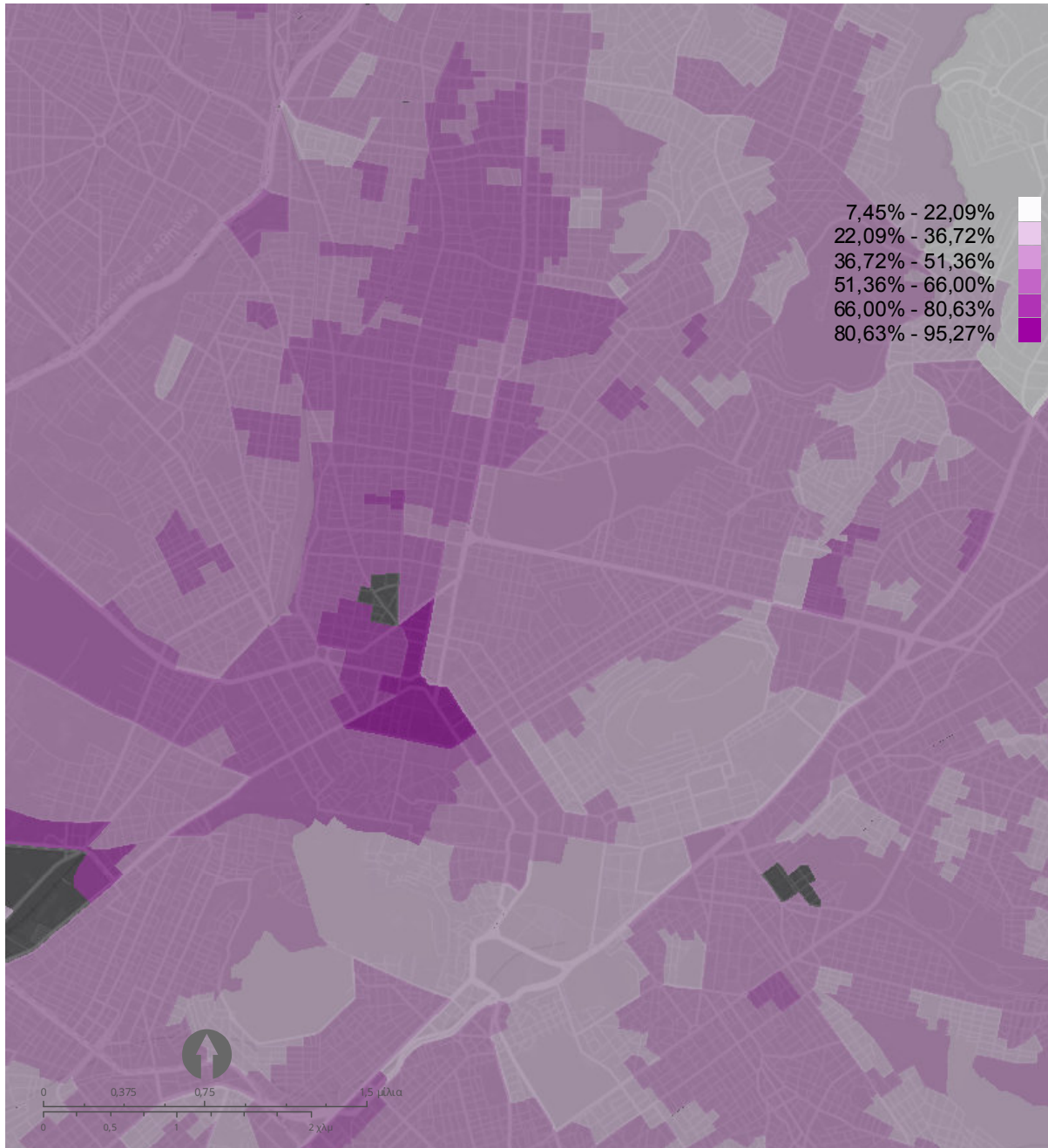
Επίπεδο χωρικής διαίρεσης: Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)
Έτος απογραφής: 2011
Θεματική ενότητα: Κατοικία
Κατηγορία: Κύρια χρησιμοποιούμενη πηγή ενέργειας για θέρμανση
Μεταβλητή: Καθόλου(Ποσοστό)

Μονάδα μέτρησης: Ποσοστό ατόμων σε ο σύνολο της διοικητικής ενότητας
Μέθοδος ταξινόμησης: 5α διαστήματα (equal intervals)
Ημερομηνία εκτύπωσης: 27/06/2017. Πηγή: <http://panorama.s.statistics.gr/> Copyright © εφαρμογής 2013-2015 Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
Χαρτογραφικό υπόβαθρο: Esri, HERE, DeLorme, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS user community

Χαρτογραφικό Πανόραμα Απογραφικών Δεδομένων 1991-2011

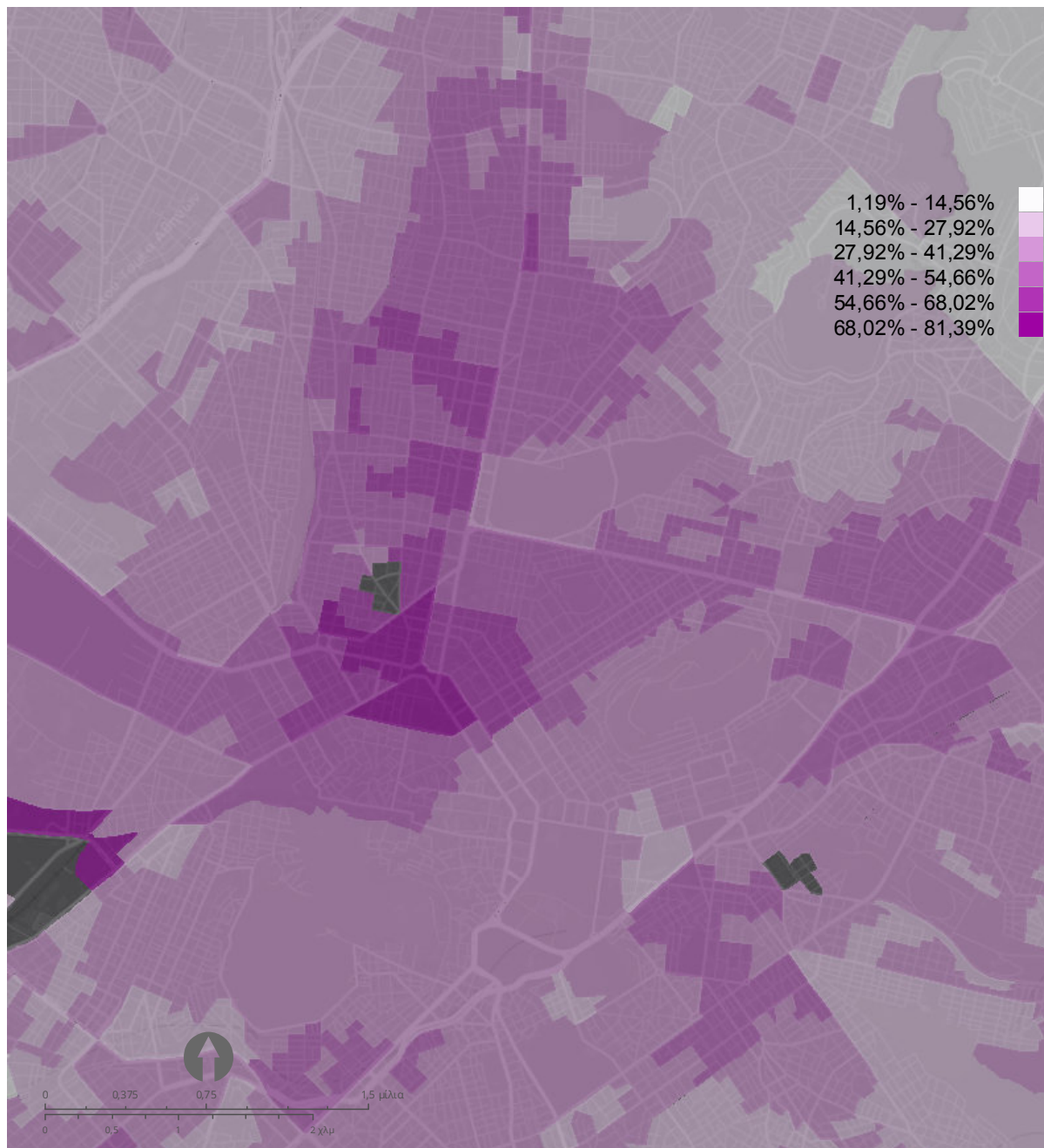
Επίπεδο χωρικής διαίρεσης: Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)
Έτος απογραφής: 2011
Θεματική ενότητα: Κατοικία
Κατηγορία: Πρόσβαση στο διαδίκτυο
Μεταβλητή: Δεν υπάρχει πρόσβαση στο διαδίκτυο(Ποσοστό)

Μονάδα μέτρησης: Ποσοστό ατόμων σε ο σύνολο της διοικητικής ενότητας
Μέθοδος ταξινόμησης: ίσα διαστήματα (equal intervals)
Ημερομηνία εκτύπωσης: 27/06/2017. Πηγή: <http://panorama.s.statistics.gr/> Copyright © εφαρμογής 2013-2015 Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
Χαρτογραφικό υπόβαθρο: Esri, HERE, DeLorme, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS user community

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων
Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΑΡΙΤΙΜΩΝ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΣΠΑ 2007-2013
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1
Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΝΔΕΡΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΠΑΛ)
στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ II) και των Π.Ε.Ρ. Αττικής, Π.Ε.Ρ. Μακεδονίας - Θράκης

Επίπεδο χωρικής διαίρεσης: Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)
Έτος απογραφής: 2011
Θεματική ενότητα: Κατοικία
Κατηγορία: Αριθμός αυτοκινήτων στη διάθεση του νοικοκυριού
Μεταβλητή: Χωρίς αυτοκίνητο(Ποσοστό)

Μονάδα μέτρησης: Ποσοστό ατόμων σε ο σύνολο της διοικητικής ενότητας
Μέθοδος ταξινόμησης: Ίσα διαστήματα (equal intervals)
Ημερομηνία εκτύπωσης: 27/06/2017. Πηγή: <http://panorama.s.statistics.gr/> Copyright © εφαρμογής 2013-2015 Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
Χαρτογραφικό υπόβαθρο: Esri, HERE, DeLorme, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS user community

Παράρτημα Β

Παρατίθενται οι σημειώσεις από τις συζητήσεις και συνεντεύξεις. Ο λόγος της παράθεσης έγκειται στο ότι κατά την αρχική παρουσίαση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν και την ομαδοποίησή τους, δεν έγινε σαφής όχι μόνο η προέλευση της κάθε αφήγησης, αλλά και η χρονική συγκυρία όπου πραγματοποιήθηκε

CARITAS: Πρώτη επίσκεψη 25/09/17

Ο χώρος υποδοχής δε φαίνεται, αρχικά ενδιαστόμος στο να μπούμε
* Caritas: φιλανθρωπική οργάνωση μαθησιακές επιπτώσεις - πρόσφυγικό έργο.
Προβληματισμός για το αν χρησιμοποιούν τη φάση αυτή
αλλά και μόνο για να διαδίδουν το εναλλακτικό τους.

Η ώρα ήταν 2:15, (ώρα φαγητού), παρ'ότι κούραστος και ανησυχώμενος,
παίρναν υφασμάτινα για ρούχα, μπάνιο, φαγητό
Περισσότερα άτομα άνδρες, ή γυναίκες με παιδιά
Υποψία ότι τα περισσότερα άτομα γνωρίζονται και ότι έρχονται
συχνά εκεί, έρχονται άσχημα άτομα και χαμηλού
Έχοντας παλαιούς δεξιότητες γλωσσολογίας και θέτοντας ερωτή
σε οπτικά οργάνω σε άλλο γένο "they come here with a nose high"

Security:

σας κοινωνικούς χρονογράφους αλλά δεν σπανίζουν και
έτσι είχα.

Μας είτε να πείτε για να κάνει 😊

ΜΙΧΑΗΛΟΣ 26/04/17
Ειδυλωμένος γιατρός στην Αφρική (Τανζανία)

Μιλάει για την εξέλιξη των ζώων της Αφρικής (υάδονται κοντά πχ σε περιπατρία)
και σε υάδονται κοντά σε παλαιότητα και σε όση του ίδιου φύλου
μπορεί να περπατήσει χέρι-χέρι ανεξάρτητα από εσωτερικές προμήθειες

Εντύπωση του είναι για το πόσο φαίνεται με άλλα πράγματα πχ έθεσε
ένα ματρίκι και τα παιδιά πανηγύρισαν

Είπε σε ένα ζώο αν οι ΓΧΣ πόνε σε άλλα μέσα από κομμάτι ότι
από σε ειδική μηχανοκίνητη υάδωση να ταυτοποιήσει + το πρόγραμμα
"Βοήθεια στο Στάδι" που πόνε σε άλλα

→ Τεχνικό μάλλον είναι πιο "επίσημο",
και αναφέρεται σε άλλες μηχανοκίνητες υάδες
δε μας κάνει ο πρώτος προσεγγίσεις

ΓΙΩΡΓΟΣ 26/04/17
Φίλος, που ζει στην Ελλάδα

Ο πατέρας του ζήτησε για τη συλλογισμένη παρτίδα μεταναστών
+ διωκτών.

Παίρουν να ζήσει και για παρτίδα βίβλου από δεν είναι 100%.

Να βρούμε το υάδο

ΠΟΛΙΔΑ 02/05/17

Μας έδωσαν στοιχεία επικοινωνίας με τον πρώτο
Σε σχετικό ημερολόγιο δικό μας mail για πληροφορίες σχετικά με
ιδιαιτερές κτη (που μπορεί ή να μείνουν αείμα στο νερό ή
να υιοθετήσουν σε "αίματες" ομάδες) απάντησε με τρόπο που
μας φάνηκε σχετικά αρνητικός.

→ (11/05/17)

02/05/17

Κοινωνικός γερουχός στην Caritas.

(Την είδαμε στη διάρκεια προγράμματα που γίνονται στην Caritas)

Στο χώρο υποδοχής του νεπίου υπήρχε η ίδια μεγάλη εστιαία
ωίνηση με την πρώτη φορά.

Ο security ήταν εμφανώς ταχυοεργασημένος τον ρώτησε αν
βουδάνε μόνο "φείας", απάντησε ότι βουδάνε "όλο τον κόσμο"
(είχε έρθει για ρούχα και φαγητό, αλλά για τα ρούχα την
παρέθεσε σε άλλη μέρα)

Μετανάστες από Μ.Ανατολή μοιράζονταν ένα ΑΧΕ το
οποίο γέμισαν παντού γύρω τους

Παιδιά από μεγάλη οικογένεια που ήμουν όσο περιμέναμε
πήρε αυθόρμητα το υπό της Δημητριάδας

Παιδιά μου ρώτησε αν περιμένουμε και εμείς για
φαγητό.

Για να πάρει πάνω μας έδωσαν καρτέριδια επισκεπτών. που
είχαμε να τα φοράμε συνέχεια

Συνέντευξη [REDACTED] Caritas - Κοινωνική Γενεαλογία.

Caritas κυρίως έχει ειδικά από αίτηση από Αφρική (κυρίως Β. Αφρική και Αίγυπτο), Αφγανιστάν, Ιράν, Ιράκ

- Αφρικανοί που λένουν λαβή σε ειδικά μέσω δικής τους ευθύνης - υποχρεωτικού όφους. Κυρίως Κογκο. Ευθύνη στεγάζει σε γραφείο / αδειοδότηση. Ευθύνη Αφρική διαφέρουν. Διάρκεια 25-30 άτομα. Πιο αβυσσινική παρά αφρική. Ήδη από ευθύνη από Ιαίο. Αναφέρεται για το ποιο κομμάτι δική τους ευθύνη κάθε χρόνο διαφορετικό βιοτικό επίπεδο / background. Αφρική είναι άτομα διαφέρει trafficking. Θα ίδια μπορεί να μην το αναζητάνται ίσα. Ήδη ανήκει η να μην το έχει. Μην "φύλαξη" αφρική γόμ trafficking * Ειδική δική του από αφρική: 1110, πρακτικά ευθύνη από περισσότερο (έπου 1/3-1/2) ↳ κυρίως Αφρική. Φύλαξη μπορεί να είναι και αβυσσινική. Κυρίως μεταξύ γυναικών ίδια ευθύνη.

- Αφγανιστάν. Ένα μην υπήκοο Αφγανός νοσηλεί το διαφέρει του σε 25 άτομα. Ευθύνη. 5€ το χρόνο / 200 το μήνα ανά άτομο.

Γενίτες από μετέλευ από camps σε επανένταξη βελτιστοποίηση. Μηνισμ 3 μήνες σε όλη τους ζωή.

* Trafficking, διαφέρει κατοίκους - αφρική κρούεται → Ανοίξε γενίτες από το Caritas για μονογονεϊκές οικογένειες και διαφέρει

Προβλεπόμε δικών μεταξύ φορέων. Κάθε άτομο έχει κέρση με όφους τους φορείς. Εμπνεύσει υπεύθυνος κάθε κρούση του αφρική. Όχι εμπορικής διακίνηση

Κοινωνικοί Γενεαλογεί παντού, σε όφους τις οργανώσεις.

Πορική διαφέρουν σε εφάρσεις περιπτώσεις για διαφέρει υγείας. Στα νοσοκομεία δεν του καταβαίνουν, επικοινωνιακό φάσμα. Επένδυση περιφέρ μεθάνονται, πρακτικά όχι. Η Caritas δεν προσφέρει σε υγεία, αφρική φορείς και.

Κάθε περιήγηση κοστολογείται είναι ξεχωριστή.

Κάποια επίσημα έχουν ρούφι, κάποια όχι

Αποζημιώνω να μείνουν σε καταλύματα φθάνει πιο "αόρατα" επειδή δεν περιμένει σε επίσημες περιηγήσεις τη διαδικασίας skype για αέριο.

Διαδικασία με skype με προβλήματα. Φόρτος.

— — μπορεί να γίνεται από κινητό αέριο και ένα με τη βοήθεια φόρμας καταργείται στο δικαστήριο είναι ίσως με κρηματοδοτούμε

Δικαστήριο μείνει φορέων

Για να ξεκινήσουν "επίσημα" δικαστικά πρέπει να έχουν ΑΦΜ. Το να έχουν ΑΦΜ είναι το πιο δύσκολο κομμάτι

Κοινωνική "επιστήμη" μείνει μείνει. Να είναι, να είναι δραστηριότητες, να ανταλλάξουν στη γειτονιά.

Για παιδιά πρέπει εύκολο, με απλοποιημένα άτομα πόρτι πιο δύσκολο (αυτοί τους κέρσοι) ή μη φάσεις

Μεγάλο στο μείνει στην διαμέριση εδώ 10 ευρώ.

↳ Παρατηρητικό ηρεσής τα φάσεις/φάσεις.

Praxis 2/05/17

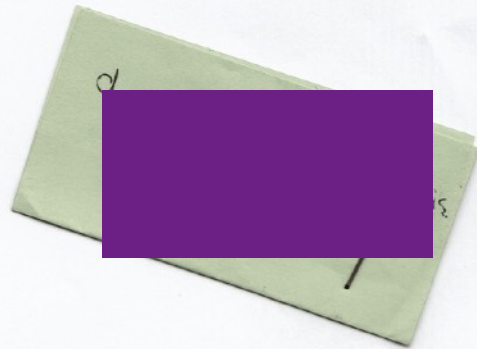
Φόβος μεγάλος* στη γραμματεία. Μας παρέπεμψε σε email.
Όταν το στείλαμε γόβαμε αυτά την "επιδεικνύμενη" απάντηση.

* Από προσωπικό ότι από επιρροεύματα άσχημα

Επίσης νωρίτερα προσεγγίσαμε το θέμα "διαφορές" του Praxis
και ότι τα γραφεία, είχαν διαταχθεί στο να τους μιλήσουμε
κατάς φαίνεται σχετικά, χωρίς υποδοχή ότι.

22/05
Αναμένεται (όσο!)

Φάγαμε φως

Εργασία σου ΓΧΣ

Δοκίμασε τας πρώτες κυρίες ενάντι αντίθετο. Πολλή αίσθημα αυτό δεν το ξέρουν.
Έλας την στο τέρμα πιστεύει να κρισταίει.

Απόψε να κυρία γίνει σε αυτόν είναι να τακτοποιήσιν από το ΜΚΟ
(γενίανες, διακρίσεις) και των Υποψηφίων Αποστόλων.

Διακρίσεις από ΜΚΟ σε ποίη καίτι ενδύσεις.

Δεν τους επιτρέπεται όμωσ να παρρησίαν για λόγους ασφαλείας. Τας φάνε αυτόι φέρητο.

Οι ΓΧΣ δε φάνε άλλω ήρω από τους δικούς τους κυρίου.

- Τακτοποιήσιν Αρκαίοι φέρησιν άλλωσ Αρκαίων με φάνε ωστος να εφόδω τωσ
επίστωσ (ερέκοντα, ως ενόικιο) μέχρι να σταθούν στα πόδια τωσ.
- Αρκαίοι Αρκαίοι πιο εφορική ωρμηία. Είτε ήρτα φέρη είτε δεν είναι ανοικτωσ το
ωίτι για φέρησιν. Οι Αρκαίοι γέντα ασφαλείαν Νυμφιασίν. (Από στήλασ
επιβεβαιωσίν)

- Παισίν, Μπαρμπατέσ

Μπορεί να φάνω σε επίσημω να δε τους λήγουν (καρμωσίντα, παρτωσ και φινωρμωσίντα)

Είτωσ κατάφωρμω, ως όμωσ ποσίντω-ιδεωσίντω.

Μπορεί να φάνω ενεί φέρη και έρτω γ' ασυμφώνη, να τους πέρησιν έγω και φέρη
να φάνε να κατάφωρμω-άλλω επίσημω.

Μένουν ποσίντω φέρη, ανεξαρτητωσ κατάφωρμωσ ή επίσημω. Π.ε. 6-7 έποσ.

Σε ενόικιο → ποσίντωσ έφοδωσ ωστωσ δε των ασυμφώνη. Οχι ασυμφώνησ.

Ο ένωσ που σταφάρησιν τωσ προσβλήσιν έγω, κατωίωσ έχει καρτωσ και ωφίσησ ωστωσ
με τωσ άλλωσ.

Ένωσ φορτωσ πέρησιν και κόνεσ τωσ δουλειάσ τωσ στήλασ + έφοδωσ (έφοδωσ) υποκρίνωσ.

Είτωσ προσβλήσιν έγω τωσ: Σε ένωσ ιδεωσ φαρμωσίντωσ πέρη ένωσ Παισίντωσ και
έκτωσ ένωσ τωσ, ένωσ είχε τωσ ένωσ ένωσ. => κωστωσίντα ένωσ ο ένωσ
είναι ένωσ ένωσ άλλωσ, ένωσ (Μηδίστωσ ένωσ πέρησιν και τωσ ένωσ)

- Αρκαίοσ

Μαί επίσημω δεν δε φέρη ποσίντωσ και ότι γέντα είναι έφοδωσ κώστωσ.

Παρρησίαν να δίστωσ τωσίντωσ ένωσ με τωσ ένωσ.

Κίνωντασ αίσησ για ένωσ φαρμωσίντωσ να φέρησιν και ΑΜΚΑ (για προσβλήσιν) και να ένωσ κωστωσ
πέρησιν. Οι φαρμωσίντωσ μετακρίνωσ ένωσ ΑΜΚΑ και αν δε ένωσ είναι κωστωσ
ένωσ δε κωστωσέσιν ένωσ τωσ ένωσ.

Σε πιο ένωσ ένωσ φαρμωσίντωσ φαρμωσίντωσ ένωσ ένωσ ένωσ ένωσ. Πέρησιν ένωσ.
Χρυσίντωσ κωστωσέσιν φαρμωσίντωσ για να τωσ ένωσ ένωσ ΑΜΚΑ + ένωσ τωσ κωστωσέσιν "ένωσ"

ΓΧΣ 9/05/17

[redacted]
(Υπευθύνος ομάδας στην Α. Βιταργίας)

Ζητούμε να μιλήσει με αντίθετα στοιχεία πριν υπάρξουμε πανελιστές

(το άππο ηρωί !)

Μας είπε ότι είναι διαδεδειγμένοι οπότε έχουμε

Είστε αγγιστά ότι δεν μπαίνουν σε επίσημα

[redacted]
Πρώτη ομάδα που συστήθηκε, βρήκε ενδιαφέρουσα την
κοινωνική προσέγγιση. (της εργασίας μας)

Τίποτε ότι όσες/οι συμμετέχουν στους ΓΧΣ μπορούν να
παρέχουν εθελοντική βοήθεια στη ομάδα (ΓΧΣ σε μια υποομάδα)
μόνο ως άτομα και χωρίς την ιδιότητα των ΓΧΣ

Σε camps θα πήγαιναν μόνο με εθελοντική απόφαση
Έχουν γραμμή πολιτικής ουδέτερότητας.

ΓΕΜΚΑ

Πρώτος κόσμος, άκακη δουλειά, ενοχλήματα με διαμονές λόγω αυτών.

Παιδιάματα ήρθαν μόνο τους, το ένα φυσικό, τα άλλα η Νίκις
με τη βοήθεια ενός γιουρού που μιλάει αγγλικά.

ΦΑΡΟΣ 05/05/17

(για ασυρόδετα παιδιά)

Παιδιά στη βία : ανέλαβε πάρα πολλές υπηρεσίες σε ελάχιστο χρόνο
και αναδείχθηκε ταχιστα στο έργο.

Παιδιά + έφηβοι παίζουν επιτραπέζια - πρωταρχικό εργ.
+ υποδομή

Πέρα από αυτές που ήταν την αρχή δεν είχαμε
άλλα σχέδια.

Μας παρέχεται η κοινωνική εργασία σε πρώην όπλα : (παι) μας έδωσαν τηλέφωνο για παμεβού

Ενώ δεν είχε παρτικίνηται η κοινωνική εργασία
ήταν φασ.

ΕΚΚΡΕΜΕΙ!

Παλι εταπεινωτοι

Faros
210 8251611

Βιβλιογραφία

Αράπογλου, Β. και Γκούνης, Κ. κ.α. (), "Κοινωνική Επισφάλεια Και Έλλειψη Στέγης Στην Αθήνα", *Μελέτες/(Studies)*, vol 39

Davis M. (2008), *Πέρα από το Blade Runner - Αστικός Έλεγχος, η οικολογία του φόβου*, εκδόσεις Futura, (πρώτη έκδοση στα αγγλικά το 1998)

Edgar, A. και Sedgwick, (2008) *Cultural Theory - The Key Concepts*, Routledge

Galeano, E. (2009), *Καθρέφτες - Μία Σχεδόν Παγκόσμια Ιστορία*, Πάπυρος, (πρώτη έκδοση στα ισπανικά το 2008)

Graeber, D. (2007), *Αποσπάσματα μιας Αναρχικής Ανθρωπολογίας*, Στάσει Εκπίπτοντες, (πρώτη έκδοση 2004)

Καραγιάννη, Μ. και Καψάλη, Μ. (2015) "Η ανάδυση μιας νέας χωροκοινωνικής τάξης στην Ελλάδα της κρίσης: η νομιμοποίηση της κρίσης κατοικίας και η αορατότητα των νέων περιθωριοποιημένων ομάδων", *Urban Conflicts*, Εργαστήριο «Συναντήσεις Και Συγκρούσεις Στην Πόλη»

Κομπρεσέρ (2011), "Η Πόλη Και Οι Μετανάστες", *Κομπρεσέρ*, προσπελάστηκε 25/06/2017 στο <https://kompreser.espinblogs.net/2011/09/09/i-poli-k-oi-metanastes/>

Levi-Strauss, C. (1980), *Φυλές και Ιστορία*, Μπάυρον (2η έκδοση) (πρώτη έκδοση στα γαλλικά, 1952)

Miller, A. J. (2013), "No one is illegal", *Industrial Workers of the World - A Union for All Workers*, <http://www.iww.org/culture/articles/wpl/illegal.shtml>, προσπελάστηκε Κυριακή 20 Απριλίου 2014

Μουτσόπουλος, Θ. Και Βασιλείου, Κ. Και Ζαβολέας Γ. και αρχιτεκτονική ομάδα "ενάντια στη μορφή" κ. α. (2010), *Hidden Athens - Κρυμμένη Αθήνα, αθέατες όψεις μιας συσκοτισμένης μητρόπολης*, Ανέκδοτος συλλογικός τόμος, αναφερόμενος στην ομώνυμη έκθεση που πραγματοποιήθηκε στο Τ.Α.Φ. στο Μοναστηράκι της Αθήνας.

Παπαδοπούλου, Δ. (χ.χ), *Η Κοινωνική Ενσωμάτωση Των Μεταναστών Στην Ελλάδα - Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον*, προσπελάστηκε 25/06/2017 στο <https://eclass.uop.gr/modules/document/file.php/SEP137/1.Κοινωνική%20Ενσωμάτωση%20για%20Τόμο.pdf>

Παπατζανή, Ε. (2011), *Πόλη και Πολυ - Πολιτισμική Συγκατοίκηση - Χωρικές Ταυτότητες Των Μεταναστών Στο Ελληνικό Αστικό Τοπίο*, Ερευνητική Εργασία, Πολυτεχνική Σχολή - Τμήμα Αρχιτεκτόνων, ΑΠΘ

Σάσεν, Σ. (2009), *Κοινωνιολογία Της Παγκοσμιοποίησης*, Μεταίχμιο

Shipman, P. (1998), *Η Εξέλιξη Του Ρατσισμού*, Α. Α. Λιβάνη

ΥΠΕΚΑ (2014), *Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης για το ευρύτερο κέντρο του Δήμου της Αθήνας*

Φίλιας, Β. (2008), *Κοινωνιολογία Της Υπανάπτυξης*, Σύγχρονη Εποχή

Freud, S. (2011), *Ο Πολιτισμός Πηγή Δυστυχίας*, Εκδόσεις Ελληνική Παιδεία

Wacquant, L. (2009), *Punishing The Poor - The Neoliberal Government of Social Insecurity*, Duke University Press (πρώτη έκδοση 2004)

Wacquant, L. (2008), *Urban Outcasts - A Comparative Sociology of Advanced Marginality*, Polity, (πρώτη έκδοση 2001)

Χάρμαν, Κ. (2012), *Λαϊκή Ιστορία του Κόσμου*, Εκδόσεις Τόπος (πρώτη έκδοση στα αγγλικά το 1999)

ΦΕΚ (Β' 64/16-01-2015) (*Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης για το ευρύτερο κέντρο του Δήμου της Αθήνας*)

Διαδικτυακές πηγές

<https://deltio.tnomik.gr>

<http://dikaex.blogspot.gr>

<http://pleistiriasmoistop.blogspot.gr>

Τα πόδια μας. Προσωπικό αρχείο